Türkiye ve
Türkiye Kürdistanı
Sol Birliği'nin
aylık yayın organı
•
1 Haziran 1987
Yıl 3, Sayı 26
Fiyatı 1,- DM

SOL BİRLİK

Grevlerle dayanışmayı yükseltelim

Siyasi yasaklar referandum konusu

Rejimin hesaplarını bozmak için birlikte mücadele

Cunta anayasasının geçici maddeleriyle getirilen **"siyaset yasağı"**'nın kaldırılmasını yapılacak bir referandumun sonucuna bağlayan yasa yürürlüğe girdi. 6 Eylül'de yapılacak referandumda, bu yasaklara ilişkin anayasanın geçici 4. maddesinin iptali ile birlikte, milletvekili sayısının 400'den 450'ye çıkarılması, anayasayı değiştirme usulünün kısmen kolaylaştırılması ve seçmen yaşının 20'ye indirilmesi önerileri de oylanacak. Sözkonusu yasa, ANAP, DYP ve DSP'nin oylarıyla meclisten geçerken, anayasa değişikliklerinin kolaylaştırılmasına karşı çıkan SHP red oyu kullandı.

Referandum, kamuoyunda diğer anayasa değişikliklerinden çok, **"siyasal yasakları"** açısından tartışılıyor. Özellikle Demirel ve Ecevit üzerindeki yasağın uzunca bir süredir büyük ölçüde işlemez hale geldiği, basında kullanılan tabirle, bu yasakların fiilen **"delindiği"** biliniyor. Şimdi sözkonusu olan, fiilen geçerli olanı hukuken de tanımak ve seçilme hakkını da kapsayacak şekilde tamamlamaktan ibarettir.

Evren-Özal iktidarı, uzunca bir süre daha, sözgelimi yasaklar altında girilecek yeni bir seçim dönemi boyunca, bu yasaklarla idare edemeyeceğini gayet iyi biliyordu. Gerek Avrupa'dan gelen baskılar, gerekse bu yasakların burjuva siyasi arenasında sürekli bir istikrarsızlık kaynağı oluşturması, rejimi bu yönde adım atmaya zorluyordu. Geçici 4. maddeyi mecliste kaldırmak mümkünken referanduma gidilmesi, yani işin bir anlamda yokuşa sürülmesi ve bir demokratik hakkın oylama konusu yapılması iktidarın aslında gönülsüz olduğunu, ama **"rejimin selameti"** bakımından mecbur kaldığını göstermektedir. Böyle bir hakkı ancak böyle bir rejim oylamaya sunabilirdi.

Özal ve partisinin referandumda değişiklik önerilerinin reddi yönünde çaba sarfedeceği, bugünden açıkça bellidir. Ancak yasaklar kalksa da kalkmasa da, Evren, Özal ve destekçileri, bu referandumu, 12 Eylül'ün aklanması, cunta anayasasının meşrulaştırılması ve mevcut rejimin tüm kurumlarıyla kalıcılaştırılması niyetiyle kullanmaya çalışacaklardır. Rejim, böylece yeni bir manevra alanı elde etme ve toplumsal dayanaklarını genişleterek ortaya çıkacak yeni uzlaşmalarla anayasal konumunu pekiştirme hesapları gütmektedir. Evren-Özal diktatörlüğü, referandum sayesinde **"anayasa sorunu"**nu gündemden düşürmeye çalışacaktır. Bu yasakların kalkması da, kalması da, diğer tüm yasakların onaylanması şeklinde yorumlanarak, **"demokrasiye geçiş süreci"**nin tamamlandığı ilan edilecektir.

Bugün milyonlarca insan ve onların örgütleri üzerindeki siyaset yasakları sürmektedir. 12 Eylül'ün **"emir komuta zinciri"** altındaki mah-

Devamı 7. sayfada

Politika dolu günler

7 Haziranda 85 yerleşim biriminde yerel seçimler, 6 Eylülde 'siyasi yasaklar' üzerine referandum ve genel seçimler. Şimdi Türkiye'nin politik gündemini ağırlıklı olarak bu konular oluşturuyor.

Özal ve ANAP, hesaplarının tümünü, en elverişli koşullarda bir genel seçimle 5 yıllığına tekrar işbaşına gelerek demokrasinin önünü tıkama planlarına göre yapıyor. Rejim bu amaçla tüm kozlarını ortaya koyuyor, insiyatifi bırakmamak için her türlü yola, her türlü menevraya başvuruyor.

Gelişmeler de bu yöndedir. Yıllardır **"Anayasayı deldirtmem, tek bir maddesini bile değiştirtmem"** diyen Evren, varlığını sözkonusu siyasi yasaklara ve 12 Eylüle borçlu ANAP, siyasi yasakların kaldırılması için referanduma gidiyorlar, gitmek zorunda kalıyorlar. Rejim kendi belirlediği sınırlar içinde **"demokrasiye geçtik"** gösterileri yapmayı deniyor. Son olarak Özal, basın özgürlüğünü yasaklar altında tutan **"Muzır Yasası"**nın değiştirilebileceğinden sözediyor. Bu aşamada ANAP'ın ve destekçilerinin girişimleri **"uzun bir seçim kampanyası"** biçiminde gelişiyor.

Sözkonusu manevralar demogoji ve seçim yatırımı eşliğinde yürütülüyor. Özal, **"İşsizliği, konut sorununu hallettik, köylüye para veriyoruz, yüzde 25 enflasyon bizim gibi ülkeler için önemli değildir"** diyor. Diğer yandan, bu yılki enflasyon rakkamlarının hedeflenenin iki katı olacağını ortaya koyan göstergelerin yayınlanması yasaklanıyor. **"Beni seçmezseniz 12 Eylül'e döneriz"**şantajı Özal'ın propagandalarının merkezinde yer alıyor. Özal, yoğun bir demagoji ve iki yüzlülükle referandum ve seçim hazırlığına girmekte, 12 Eylül'cü, 24 Ocak'çı yapılanmalara 5 yıl daha kazandırmasının planları yavaş yavaş devreye sokulmaya çalışılmaktadır.

Bu koşullarda, öncelikle, toplumsal muhalefetin daha aktifleşmesi, daha kararlı hale gelmesi, birliğini geliştirmesi, demokrasi mücadelesini yükselterek diktatörlüğün demagoji ve şantajlarını, manevralarını boşa çıkarması, insiyatifi ele geçirebilmesi gereklidir. Bu yolda halkın gerçek sorunlarını ele almak, gerçekçi çözüm yollarını inandırıcı biçimde gösterebilmek zorunludur. Yığınların hoşnutsuzluğunun rejimin manevralarıyla kendi kanallarına akıtma çabası bununla boşa çıkarılabilir.

Açıktır ki, 12 Eylül rejimi ve Özal hükümetinin tüm uygulamaları uzlaşmasız, ikircimsiz bir şekilde ele alınmadıkça, demokrasi güçlerinin rejimin manevralarını boşa çıkarması olanaklı değildir. Yığınlar ancak böylesi bir mücadele çizgisine güven duyacak, değilse rejimin demagoji ve şantajlarına açık olacaktır.

Demokrasi güçleri, önümüzdeki politika dolu, karmaşık günlere böylesi bir anlayışla hazırlanmalıdır.

SOL BİRLİK

Türkiye Kürdistanı'ndaki devlet terörüne demokrasi güçleri sessiz kalamaz

Türkiye Kürdistanı'nda bugün olup bitenler, bir nebze insan onuru ve yüreği taşıyan herkesi isyan ettirecek biçimde gelişiyor. Köy baskınları, toplu işkenceler, kurşuna dizmeler, halkın onurunu ayaklar atına alan binbir davranış, zorbalığın, soygunun, ahlaksızlığın binbir çeşidi. Burası "demokrasi", "insan hakları" gibi sözcüklere tümden kapalı bir dünya. Ve bütün bu zorbalık devlet eliyle, onun polisi, jandarması, valisi ve öteki sorumluları eliyle yapılıyor.

Mardin'in Güzelöz Köyünde Toplu İşkence

Böylesi bir başlık Kürdistan'da olup bitenleri yansıtmakta besbelli yetersiz, belki de komik düşüyor. Sanki birtek "Güzelöz" köyünde halka toplu işkence yapılmış gibi.. Oysa şu 12 Eylül darbesinden bu yana acaba toplu dayağı, işkenceyi yaşamıyan, hatta birçok kez yaşamıyan bir köy Kürdistan'da var mı?. Ama bu olay da basına yansıyabilenlerden. Ötekilerden farkı bu. Öteki yüzlerce, binlerce benzer olaya bir örnek.

9 Nisan'da bir askeri birlik köyü basıp köyden 12 kişiyi karakola götürmüş ve bunlara iki gün boyunca aralıksız olarak işkence yapılmış. Bu-

Devamı 4. sayfada

Haziran seçimleri ve ANAP'ın hesapları

7 Haziran'da 30'u aşkın ilin sınırlarındaki 85 yerleşim biriminde yerel seçimler yapılacak. Sözkonusu yerleşim birimlerinin büyük çoğunluğunu ANAP'ın politik tercihleri doğrultusunda yeni kurulmuş belediyeler ve ANAP'ın daha önce fazla oy toplayabildiği merkezler oluşturuyor.

Seçim yapılacak birimlerin belirlenmesi ve aday çıkarılması sürecindeki gelişmeler, ANAP'ın yerel seçimleri nasıl kullanmak istediğini gösteren işaretler de veriyor. ANAP hükümet olmanın getirdiği olanakların tümünü kullanarak, aday satın alarak seçimlerden kazançlı çıkma niyetindedir. Böylece, ucuz bir seçim başarısının ardından Özal, güçlülük gösterisine hazırlanıyor. Bu amaçla tüm olanaklar seçimlerin kazanılması için ANAP tarafından seferber ediliyor. Hükümet aldığı kararlarla, gözboyayıcı girişimlerle bu yönde çaba gösteriyor. Muhtar ödeneklerinin 5 kat arttırılması kararı, ANAP'lı çevre belediyelerin iş makinalarının seçim birimlerine yığılması bu amaçla gerçekleşti. Öteyandan muhalefet partileri değişik türden engellemelerle karşılaşıyor. Bunlardan SHP, bir çok seçim biriminde aday gösterememiş bulunuyor.

7 Haziran seçimlerinin ülkenin gerçek durumu, gerçek dağılımı yansıtacağı kuşkuludur. Ancak, belli ipuçları verecek bir özellik de taşıyor. En azından Özal'ın hesapları varolan sonuçla birlikte, genel olarak hazırlığına giriştiği genel seçimin tarihini belirlemede, seçime gidişte, bir güç gösterisi olarak kullanamadan bir araç olarak değerlendirilebilecektir. Çünkü Özal en elverişli ortamda genel seçimlere gitme niyetindedir.

Devamı 7. sayfada

SOL BİRLİK AÇIKLAMASI

Kürt halkının geleneksel bayramı ve aynı zamanda onun özgürlüğünün sembolü haline gelen NEWROZ, bu yıl da Avrupa'nın değişik kentlerinde yığınsal katılımlarla kutlandı. PKK adlı örgüt, geçtiğimiz yıllarda olduğu gibi, bu yıl da diğer yurtsever ve ilerici Türkiye Kürdistanlı örgütlerin düzenledikleri Newroz kutlamalarını, afişleri yırtarak, gecelere katılan Kürdistanlı emekçilerin **"cezalandırılacağı"** tehtidinde bulunarak, hatta gecelere bizzat saldırarak engellemeye çalıştı. İşte bu saldırılardan birkaç örnek: 1 Mart günü KKDK'nın Hannover'de düzenlediği seminere saldırıldı; 7 Mart günü KOMKAR'ın Münih'te düzenlediği Newroz toplantısına baskın düzenlendi; 13 Mart gecesi KOMKAR'ın Köln'deki genel merkez binasıyla, Münih ve Duisburg'daki dernek binaları, yine 14 Mart'ta ise Nürnberg'deki dernek binası kundaklandı; 14 Mart günü KAWA yanlılarının düzenlediği Newroz toplantısına katılmak isteyenlere bıçak ve tabancayla saldırıldı; 15 Mart günü Rızgari yanlılarının Hollanda'nın Deventer kentinde düzenledikleri Newroz toplantısına silahla saldırıldı ve altı kişi yaralandı; polis tarafından yakalanan PKK'lı saldırganlardan biri daha sonra ifadesinde; cesedi kanalda bulunan yurtsever Avukat Mahmut Bilgili'nin kendileri tarafından işkence sonucu öldürüldüğünü itiraf etti. 16 Mart günü Yunanistan'da Lavrion kampında kalan Türkiye Kürdistanı'ndan bir yurtsever çok sayıda saldırgan tarafından ağır şekilde dövüldü; 25 Mart gecesi KOMKAR'ın Hamburg'daki dernek binası kundaklandı; 8 Nisan günü KOMKAR

Devamı 7. sayfada

Kıbrıs sorununun çözümünde Sovyet önerileri

Sovyetler Birliği, barışın korunması, uluslararası ilişkilerde iyiye doğru bir dönüşün gerçekleşmesi yönünde ardarda sürdürdüğü sorumlu ve yapıcı girişimlerin bir halkası olarak, geçtiğimiz yıl Kıbrıs sorununa barışçı ve adil bir çözüm bulunması için bir öneri paketi getirmiş ve sorunun uluslararası bir konferansta ele alınmasını önermişti. Sovyetler bu yönde yeni bir sözkonusu mektubu ABD' yönetimine iletmiş bulunuyor. Sovyetler Birliği'nin sözkonusu mektubun ABD yönetimine iletmesiyle başlayan gelişmeler sıcaklığını koruyor. Mektupla ilgili haberlerin basında yer almasıyla birlikte değişik çevreler görüşlerini belirtiyorlar.

Sovyetlerin Kıbrıs sorunu için uluslararası bir konferans toplanması sağlamak üzere ABD nezdindeki yeni girişimini değerlendiren, Dışişleri yetkilisi İnal Batu, "BM Genel

Devamı 7. sayfada

DDKD DHKD GEB GENÇ ÖNCÜ İGD SGB

Yüksek öğrenim gençliğinin mücadelesini desteklediklerini açıkladılar

Diktatörlük rejimi, yüksek öğrenim gençliğinin YÖK uygulamalarına ve öğrenci derneklerine yönelen baskılara karşı, üniversitelerde akademik-demokratik sorunlarının çözümü doğrultusunda geliştirerek yürüttükleri mücadeleyi geriletmek, bölmek ve kamuoyundan gördüğü desteği kırmak için saldırılarını artırarak sürdürüyor.

Faşist diktatörlüğün, tüm baskı ve saldırılara karşı yüksek öğrenim gençliğinin çok zor koşullar altında kurup yaşattığı öğrenci derneklerini kapatmak için "tek tip öğrenci derneği" uygulamasını dayatmak istemesi bunun son örneğidir. Yüksek öğrenim gençliği, yasal örgütlenmelerini yoketmeyi amaçlayan bu saldırıyı güçlü, yığınsal kararlı çıkışlarla karşıladı. Eylemlerle karşılık verdi.

"Yasa tasarısı"nın diktatörlük koşullarında geri çekilmesinin sağlanması demokratik öğrenci hareketinin önemli bir başarısıdır. Ancak faşist rejim, onun önemli bir kurumu olan YÖK'e karşı yönelen, genelinde demokrasi mücadelesinde güçlü bir çıkış olan bu kararlılık karşısında daha da saldırganlaşacaktır. Eylemler sırasında uygulanan jandarma ve polis terörü, tutuklama ve gözaltına almalar bunun göstergesi olmuştur.

Faşist rejim çıkardığı yasalar, keyfi uygulamalar ve baskılarla öğrenci gençliğin haklı mücadelesini durduramayınca resmi kurumların desteği ve koruması altındaki sivil faşist çeteler öğrenci gençliğe karşı silahlı saldırılar düzenlemeye başladı. Van 100. Yıl Üniversitesi'ndeki saldırı sonucu yurtsever Kürt öğrenci Mehmet Şirin Tekin'in katledilmesi bunun bir halkasıdır.

Şimdi kazanılmış mevzilerin korunması ve 12 Eylül'le birlikte gaspedilen demokratik hakların geri alınması için eylemliliğin adım adım yükseltilmesi gerekiyor. Yitirilen her hakkın yeniden kazanılmasının yolu zorlu mücadelelerden geçiyor. Öğrenci derneklerinin ve geniş öğrenci kitlesinin yasa önerisine şiddetli karşı çıkışı bu mücadeléyi yürütecek potansiyelin varlığını gösteriyor.

Önümüzdeki dönemde, farklı politik görüşlere rağmen, yüksek öğrenim gençliğinin akademik-demokratik sorunlarını temel alan bir çizgide öğrenci derneklerinin güçlendirilmesi çabalarını artırmak büyük önem kazanıyor. Bu süreçte demokratik öğrenci hareketinin birliğinin sağlanması, öğrenci derneklerinin birimlerde yığınsallaşması, sonuç almada belirleyici olacaktır. Birlik ve yığınsallık mücadelenin olmazsa olmaz önkoşuludur.

Biz aşağıda ismi yazılı örgütler olarak, diktatörlüğün, öğrenci gençliğin yasal örgütlenmesini çökertmeyi ve demokratik mücadelesini bastırmayı amaçlayan saldırılarına şiddetle karşı çıkıyor, öğrenci gençliğin dernekleri öncülüğünde yürüttükleri özerk-demokratik üniversite mücadelesini destekliyoruz. Tüm ilerici, yurtsever, demokrat kişi, örgüt ve kuruluşları demokratik öğrenci hareketiyle dayanışmalarını güçlendirmeye çağırıyoruz.

– "Tek tip öğrenci derneği" yasa tasarısı tümden iptal edilmelidir!

– Öğrencilerin demokratik örgütlenme hakkı önündeki tüm engeller kaldırılmalıdır!

– Öğrenci dernekleri üzerindeki baskılar son bulmalıdır!

– Tutuklanan öğrenciler derhal serbest bırakılmalıdır!

– YÖK'e hayır, özerk-demokratik üniversite için ileri!

Mayıs 1987

DDKD, DHKD, GEB, GENÇ ÖNCÜ, İGD SGB

Süleyman SELİM (TKEP)

DİKKATLİ OLMAK GEREK !

Türkiye'de yayınlanan birçok dergi ve gazetede son aylarda yer alan ortaklaşa bir konu var: Kürt sorunu. Bu konuda açıklamalar, söyleşiler, makaleler birbirini izliyor. Yazarların ideolojik yapılanmalarına göre değişik düşünceler sergileniyor; ancak bir konuda açıkça söylenemese de görüş birliği var: Kürt Sorunu'nun ele alınışında zorunlu bir değişiklik gerekmektedir. Bugüne kadar uygulanan politika aynen sürdürülemez. Basına bir bölümü yansıyan ve devletin üst kademesinde daha da yoğun tartışıldığı anlaşılan **''Kürt sorunu''** için yeni bir politika arayışı gündemdedir.

Bu arayış Türkiye Cumhuriyeti devleti için büyük zorluklarla doludur; çünkü **''Kürt Sorunu''**na yaklaşımda yapılacak küçük bir değişiklik bile büyük sonuçlara yol açacaktır. Cumhuriyetin kuruluşundan beri; ulusal varlığı, dili, kültürü başta olmak üzere en temel ulusal hakları sürekli olarak inkar edilen, yok sayılan bir ulusun varlığını kabullenmek demek, Cumhuriyet tarihinin en temel politikalarından birinin iflasını da kabul etmek demektir. Atatürk döneminden başlayarak T.C. devletinin Kürt ulusuna yönelik tek politikası olmuştur: Ulusal varlığı inkar etmek ve esas olarak zora dayalı bir asimilasyon uygulamak. Birçok hükümet değişiklikleri olmuş; Adalet Partisi iktidar, Milliyetçi Cephe hükümetleri, sosyal-demokrat iktidarlar işbaşına gelip gitmiş ama **''Kürt Sorunu''**na yaklaşım özünde değişmemiştir. 12 Eylül faşizmi, Türkiye Kürdistanı'nda ve genel olarak ülkenin tümünde yükselen sınıf mücadelesine paralel olarak tarihimizde görülmemiş bir terör uygulamasına girmiştir. T. Kürdistanı'ndaki terör ise, ulusal ve sınıfsal bilinci bastırmak amacıyla daha da katmerli olmuştur.

Şimdi yıllardır inkâr edilmiş olan Kürt ulusunun varlığı ve çiğnenmiş hakları kendini çeşitli biçimlerde gündeme getirdikçe, **''böyle gelmiş ama böyle gitmez''** denilmektedir. Birbirine bağlı 'iki çözüm yolu' önerilmekterir:

Birincisi; Kürt ulusunun varlığının tanınması ve bazı ulusal haklarının tanınması ve en azından Kürtçenin üzerindeki yasağın kalkmasıdır.Bu hiç de kolay bir 'çözüm' değildir. T.C. devletinin temel ilkelerinden birisi olan 'milliyetçilik', Kürt ulusunun varlığının reddedilmesini de içerir. İster Atatürk milliyetçiliği ister ırkçı-Turancı milliyetçilik olarak yorumlansın, bugünkü T.C. sınırları içinde Türk ulusundan ayrı bir Kürt ulusunun yaşadığının yadsınması noktasında arada fark yoktur. O halde **''Kürt ulusunun varlığının tanınması''** demek, T.C. devletini oluşturan temel ilkelerden birisinin de köklü olarak değiştirilmesi demektir. Bu değişim, ulusal sorun kendini bu denli güçlü hissetirmeden önce, diyelim 30 yıl kadar önce gündeme gelseydi, gerçekleştirilmesi bu kadar zor olmazdı. Şimdi, üstelik 12 Eylül 1980 sonrasında faşist ırkçılık temelinde yeniden şekillendirilmiş bir devlet yapısı altında, hükümet değişiklikleri olsa bile, Kürt ulusunun varlığının tanınması olanaksızdır denilebilir. Böylesi bir tanıma mevcut düzende köklü değişikliklerle birlikte olabilir ancak.

İkincisi; Kürt ulusunu esas olarak ekonomik zora dayanarak entegre etmektir. Bu görüşün savunucuları özellikle GAP projesine umutlarını bağlamışlardır. Kuşkusuz GAP gerçekleştiğinde bölgedeki kapitalist gelişmeyi ve sınıf çelişkilerini hızlandıracaktır. Ekonomik entegrasyonu arttıracaktır. Ama Türkiye burjuvazisi esas olarak zora dayanmadan Kürt ulusunu asimile edebilecek ekonomik güce sahip değildir. Cumhuriyet tarihimiz bu konuda yeterli örneklerle doludur.

Bazılarına göre ise, **''sorun ayrılma hakkının savunulmasıdır. Misak-ı Milli sınırlarının korunması koşuluyla bazı ulusal hakların tanınması sorun olmamalıdır.''** Ama artık çok geçtir! T. Kürdistanı'ndaki ulusal ve sınıfsal uyanış, **''birtakım ulusal hakların tanınmasıyla''** bastırılmayacak kadar gelişmiştir. Kürt ulusunun varlığının tanınması, bu ulusun ayrılmak yada birlikte yaşamak konusundaki tercihini özgürce yapabilmek talebini daha da güçlü olarak gündeme getirecektir.

Faşizm bir açmaz içindedir. Bu açmazdan kurtulmak için yeni politikalar aramaktadır. Bu açmazı yaratan Kürt halkının bastırılmayan inatçı mücadelesi, Türk devrimci ve demokratlarının bu mücadelenin yanında yer almaları ve konunun uluslararası kamuoyunun gündeminde yer alması olmuştur. Şimdi yapılması gereken faşizmin yeni oyunları karşısında uyanık olmak, konunun açıkça tartışılmaya başlamasından ve verilmek zorunda kalınabilecek küçük de olsa tavizlerden gerekli şekilde yararlanmak ve mücadeleyi onu bugüne kadar getiren temel ilkeleri asla gözardı etmeden sürdürmektir. Kürt ulusu kendi kaderini özgürce belirleyebilmelidir. Bu Türkiye'de demokrasinin gerçekten yerleşmesinin de vazgeçilmez koşullarından birisidir. Hiçbir taviz bu temel talebin yerini almamalıdır.

OKURLARIMIZ YAZIYOR

Sizden beklentilerimiz

1980'de bir avuç Amerikan yanlısı güçler, tüm demokratik kurum ve kuruluşları kapatarak, demokratik mevzileri hiçe sayarak iktidara oturdular. Amerikan yanlısı, demokrasi düşmanı bu güçlerin gasp ettiği demokratik mevzileri elde etmek, var olanları da korumak ve daha ileri mevziler elde edip geliştirmek için, 1984'ün sonlarına doğru olumlu bulduğumuz programıyla SOL BİRLİK kuruluşunu ilan etti. Kuruluşundan bugüne kadar geçen süre içinde kimi güçlerin "dağıldı, dağılacak" beklentilerine karşın, düzenli olarak gördüğümüz yayın hayatıyla varlığını sürdürdü ve sürdürüyor SOL BİRLİK.

Sol Birlik'in kuruluşundan bu yanaki çalışmaları önemli ölçüde faşist diktatörlüğün dikkatlerini üzerlerine çekti. Diktatörlük için tehlike arz eden bu birliği, diktatörlük güçleri dağıtmak, bozguna uğratmak, kitlelere öcü gibi göstermek, sözümona "vatan haini" olduğunu yutturmak için her türlü karalama kampanyasına başvurdu. Bu kampanyaların etkisini kırmak ve Sol Birliğin güçlenmesine çalışmak her devrimci demokratın görevi olduğuna inanıyoruz.

1980'den bugüne kadar yaşanılan süreçte tüm toplum kesimlerinde kendi demokratik hak ve taleplerinin elde edilmesi mücadelesi faşist diktatörlüğün toplumsal tabanını giderek zayıflatıyor. 12 Eylül'le oluşturduğu tabular birer birer kırılmaya başlıyor, 1982'de hiçbir demokratik nitelik taşımayan ortamda dayattığı faşist anayasa yırtılıyor, işçi sınıfına karşı getirilen anti demokratik grev yasakları adım adım hiçe sayılıyor, burjuva partilerine konan yasak bu partilerin sıralarında da demokrasi istemlerini yoğunlaştırarak, bu partilerin merkezlerinde, istenilen boyutlarda olmasa da diktatörlüğe karşı muhalefet konumları oluşturuyor.

İşte bütün bu somut görüntüleri objektif bir güce dönüştürerek demokrasinin elde edilmesi mücadelesi için Sol Birlik'e çok büyük görevler düşüyor. Sol Birlik'in program yapılanması tüm muhalefet güçlerini toplamaya elverişlidir. Yeter ki Sol Birlik güçleri sınıfın çıkarları doğrultusunda duyarlı, gerekli esnekliğe sahip bir çabaya girsinler. Gerekli gördüğümüz çabaları; tüm muhalefet güçlerinin işçi sınıfı karşıtlıklarına onların sınıf yapılarına bakmaksızın, diktatörlükten kurtulmak, demokrasiyi yerleştirmek, barışı korumak için faşist diktatörlükten ivedi olarak kurtulmayı öne alarak sürdürülmek zorundadır. Demokrasi mücadelesinde yoğun bir atılıma geçilmezse, yığınların demokrasi istemlerini gerici güçle kendi potolarına çekip eritme olanaklarını bulmuş olacaktır. Ve bu durumda da Türkiye toprakları ABD emperyalizminin çıkarları doğrultusunda, dost komşu ülkelerin toplumsal çıkarlarını tehlikeye sokacaktır. Böylece de, görece olan ulusal bağımsızlığımıza çekilen peşkeş daha da artacak, Kürt halkı üzerindeki soykırımların ardı gelmeyecektir.

Sıralamakla bitiremeyeceğimiz tehlikelerin önlenmesi için Sol Birlik partileri kendi iç sorunlarını Sol Birlik'in, dolayısıyla toplumun çıkarlarının önüne koymadan, tüm demokrasi güçlerinin, yani, diktatörlük karşıtı güçlerin ortak eylemini amaçlayan bir eylemliliğe geçmek zorundadır. Sıralamaya çalıştığımız eylemliliğe geçerken elbette, Sol Birlik'in yeterli oluşumu sağlamamış konumlarının zorlanmasını kastetmiyoruz. Ama ne var ki, gelişen süreç kendi bünyesel sorunlarımızı bekleyecek konumda değildir. Gelişmelerin, onu durdurmak isteyenleri bile zorladığını görmek zorundayız. Bu nedenlerden dolayı, belirli boyutlara ulaşan yığın mücadeleleri işçi sınıfı lehinde değerlendirilmesi ve halklarımızın demokrasi istemlerine cevap verilmesi için, Sol Birlik'ten bugünkünden daha çok ve daha fazla çalışmalar bekliyoruz. Bu beklentilerimize cevap veren bir çalışma yapacağınıza olan inancımızı belirtmek isteriz.

SOL BİRLİK taraftarı M.A

Avusturya'da 1 Mayıs'ı kutladık

1 Mayıs Viyana'da Türk ve Kürt işçilerce coşkuyla kutlandı. Bu 1 Mayıs'ta da Sol Birlik taraftarları halklarımıza kan kusturan diktatörlüğün 1 Mayıs yasağını sürdürmesine karşın 1 Mayıs bayrağını alanlarda yükseltti. Geçtiğimiz yıllara oranla çok daha yüksek bir katılımla gerçekleştirilen 1 Mayıs yürüyüşüne Türk ve Kürt işçiler Sol Birlik pankartı arkasında katıldılar. İranlı, Iraklı, Yunanlı, Şilili sınıf kardeşlerinin oluşturduğu "Enternasyonalist Blok"ta yer alan Sol Birlik taraftarları, işçi sınıfının uluslararası birliğini güçlendirdiler.

1 Mayıs hazırlık çalışmaları boyunca çıkartılan bildiriler ve yapılan afişlemeler işçilerin, devrimci demokratların yüreğine coşku verirken, faşistlerin, diktatörlük yanlısı güçlerin suratında bir tokat olarak patladı. 1 Mayıs afişlerini tırnaklarıyla kazımaya, yok etmeye çalışan faşistlere hak ettikleri cevabı Türk ve Kürt işçiler 1 Mayıs gösterilerine geçen yıla oranla daha yığınsal, daha coşkulu katılarak verdiler.

Avusturya'daki Sol Birlik taraftarları 1 Mayıs'ta Türkiye ve T.Kürdistanı'nda okuma hakkı için direnen, tutuklanan öğrencilerle dayanışmayı yükselttiler. Tutuklu öğrencilerin derhal serbest bırakılması için açılan imza kampanyasında bini aşkın imza toplandı. Toplanılan imzalar Cumhurbaşkanına gönderildi.

1 Mayıs sonrasında, 1987 1 Mayıs eylemleri ve çalışmaları konusunda çıkarılan enformasyon bülteninde solun birleşmesini isteyen herkese seslenen Sol Birlik taraftarları, "Sol Birlik sizin bu isteğinizi gerçekleştirmek için uğraşıyor. 6 parti Sol Birlik çatısı altında birlikte mücadele veriyor. Ama onlar diğer sol güçlerle de birlik olmak istiyorlar. Sizler de Sol Birlik'e omuz verirseniz özlediğiniz birliği kendi ellerinizle gerçekleştirirsiniz" dediler.

Avusturya'dan Sol Birlik taraftarları

Tüm çabalar grevlerle dayanışmaya yönelmelidir

Türk-İş'in grevlerle dayanışma mitingine 35 bin emekçi katıldı

Türk-İş'in Petrol-İş sendikasının 10 bin işçiyle sürdürdüğü grevlerle dayanışma mitingi 10 Mayıs günü İzmit'te yapıldı. Polisin tüm saldırı ve engellemelerine karşın mitinge 35 bin kişilik coşkulu bir kitle katıldı. Mitinge katılan emekçiler **"Özal istifa"**, **"işçiler elele genel greve"**, **"Özal gidecek demokrasi gelecek"** biçiminde sloganlar haykırdılar. Mitingte **"Ekmek, barış, özgürlük"**, **"Toplu sözleşmelere müdahale istemiyoruz"**, **"Genel grev hakkımız, söke söke alırız"** yazılı pankartlar dikkat çekiyordu. Mitinge Türk-İş'e bağlı sendikaların yanısıra bağımsız sendikalar da katıldı.

Mitingte bir konuşma yapan Petrol-İş sendikası Genel Başkanı Cevdet Selvi, **"Bizi ezenler, bizler evlerimize ekmek götüremezken bankaları kurtardı. Biz başka yol kalmadığı için greve çıktık. Grev yasal mı, ideolojik mi tartışması başlatıldı. Esas ideolojik davrananlar onlardır. Artık demokrasi kavgasının ekmek kavgasından ayrı olmadığını biliyoruz. Grevden başka yolumuz olmadığı için mutlaka başarılı olacağız"** dedi. Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz da yaptığı konuşmada Özal hükümetini eleştirdi ve **"adını demokrasi koymakla bir rejimin demokratik olmayacağını"** belirtti.

Türk-İş Yönetim Kurulu ve Başkanlar Kurulu adına hazırlanan ve kürsüden okunan ortak bildiride de şu görüşlere yer verildi: **"Türk-İş tüm engellemelere karşın iki aydır mücadele veren Petrol-İş üyesi işçilerle tam bir dayanışma içindedir. Türk-İş başta işçi, memur, köylü, esnaf olmak üzere iktisaden güçsüz kitleleri, iktisaden güçlü durumdaki azınlığın menfaatlerini koruyan, geliştirmeye çalışan siyasi iktidarla demokratik yoldan mücadeleye çağırır."**

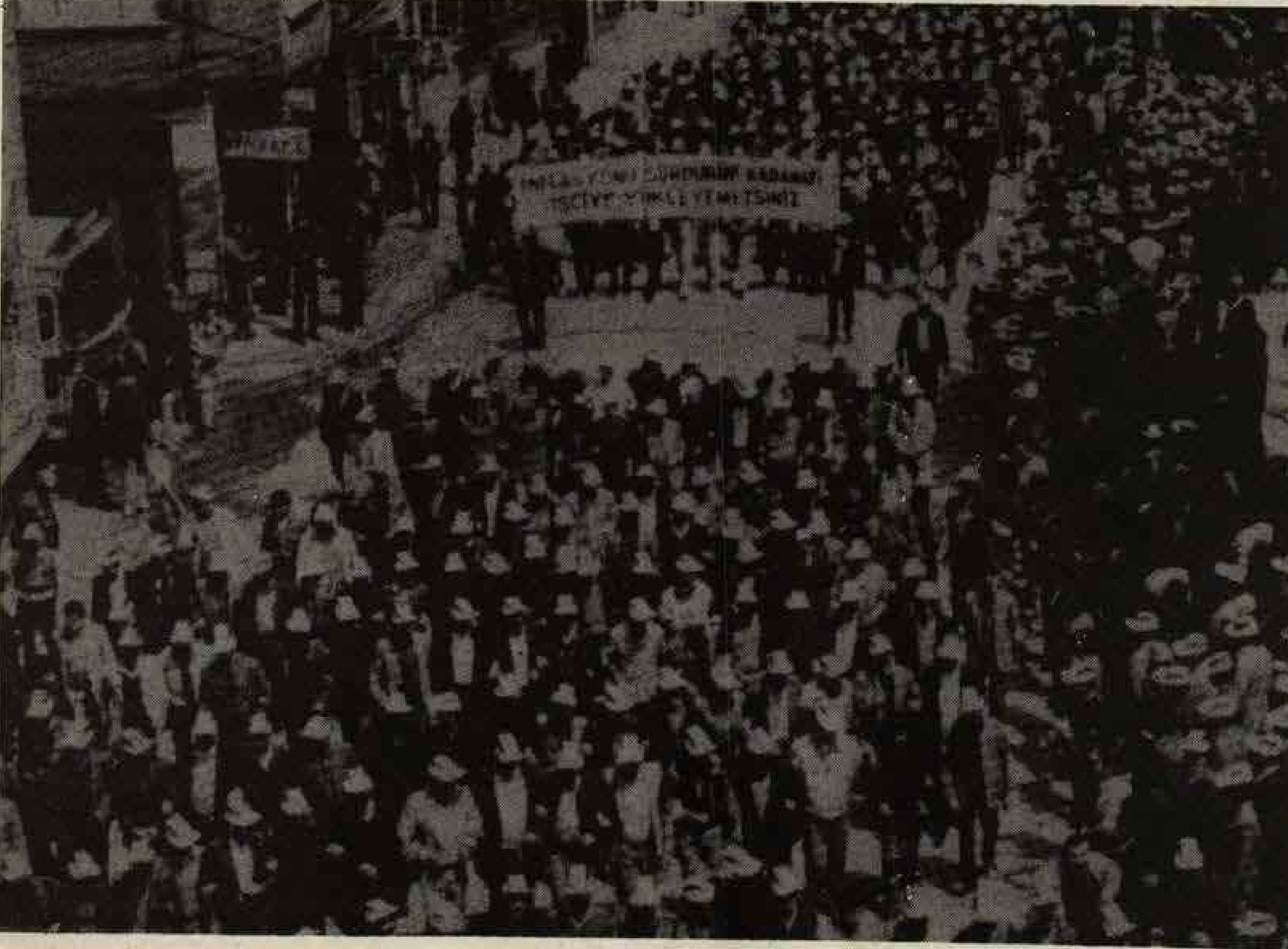
Türk-İş'in İzmit mitingi sendikal dayanışmanın anlamlı bir örneği oldu. İlk kez grevlerle konfederasyon düzeyinde dayanışma gösteren Türk-İş, Yönetim Kurulu ve Başkanlar Kurulu'nun ortak bildirisiyle, siyasi iktidara karşı bir mücadele çağrısı yapmış bulunuyor.

Öte yandan Petrol-İş sendikasının iki ayı aşkın bir süredir devam eden, KİPLAS'a bağlı 63 işyerinde 9700 işçinin katıldığı grevleri hükümet ve işverenlerin grev kırıcı girişimlerine rağmen zor koşullarda sürüyor. Bir çok işyerinde grev ve lokavt dışı kalan personel üretimde kullanılıyor. Kimi işyerlerinde büro elemanları da üretimde çalıştırılırken, bunu kabul etmeyen personel işten atılıyor. Kimi işyerlerinde sözleşmeli personel alınarak, kimi işyerlerinde grevci işçilere mektupla sözleşmelerinin feshedileceği tehdidi yapılarak grevler kırılmaya çalışılıyor. Grevci işçilerin evlerine giderek, işçiler ve aileleri tehditle çalışmaya zorlanıyor. Tüm bu zorlu koşullara karşın işçiler grevlerini sürdürüyorlar.

İşverenler bir çok işyerinde grev sonrası işçi önderlerinin işakidlerini feshederek grevcileri cezalandırmaya, greve çıkmaya hazırlanan diğer işçilere gözdağı vermeye çalışıyorlar. Nitekim başarıyla biten NETAŞ grevi sonrası işyerinden 310 işçi **"teknolojik"** nedenlerle çıkarıldı. NETAŞ işçileri bu gözdağına işyerinde pasif direnişlerle karşılık verdiler. 8 NETAŞ işçisi arkadaşlarının işten atılmasını protesto için açlık grevine çıktı. Yalnızca 1986 yılında 34 bin 747 işçinin işten çıkarıldığını belirten sendikalar, işten çıkartılmalara serbestlik sağlayan 13, 14 ve 24. maddelerin kaldırılması için eyleme geçilmesini savunuyorlar. Türk Otomativ Endüstrisi (TOE) de çalışan 600 işçi de toplu sözleşmelerde dayatılan koşulları protesto için açlık grevine çıkmış bulunuyor.

Tüm zorluklara karşın sendikalar dayatılan açlık ücretlerine karşı ardarda grev kararları alıyorlar, greve çıkıyorlar. Türk-İş'e bağlı Türkiye Maden-İş sendikası Etibank'ta çalışan 10 bin işçi adına grev kararı aldı. İstanbul Güngören'de 650 işçinin çalıştığı Kale Kilit ve 73 işçinin çalıştığı Kale Vida fabrikalarında Otomobil-İş sendikası üyesi işçiler greve çıktılar.

İşçi ve sendikal hareketin zorlu mücadeleleri toplumun her kesiminin dayanışmasını gerekli kılıyor. İşçilerin ekmek ve hak grevlerinin başarısı, sendikaların grevlerle, toplumun her kesiminin grevci işçilerle dayanışmasının yükseltilmesi, güçlendirilmesiyle olanaklıdır, şimdi tüm çabalar grevlerle dayanışmaya yönelmelidir.

Yasaklı enflasyon

Her yıl olduğu gibi bu yıl da yıllık enflasyon oranının ne olacağı konusunda çeşitli tahminler yapılıyor. Bilindiği gibi Özal, her yıl bir sonraki yıl için dediği gibi, 1987 yılı için de **"enflasyonun aşağı çekileceği"** sözünü vermişti. Ancak 1987'nin ortasına ulaşıldığı günlerde bu yıl da enflasyonun en az yüzde 35 olacağı ifade edilmeye başlandı. Enflasyonla ilgili rakamlar, tahminler her zaman olduğu gibi çelişkili. Her kurum başka bir hesaplama yöntemi kullandığını iddia ederek başka bir rakam veriyor ve genellikle de bu rakamlar birbirlerinden çok farklı oluyor.

İstanbul Ticaret Odası'nın (İTO) enflasyon rakamlarına bu yıl yüksek olduğu gerekçesiyle yayın yasağı kondu. İnanılır gibi gözükmese de ülkemizde herkesin günlük yaşamını ilgilendiren enflasyon oranları konusunda bile yayın yasağı uygulanıyor.

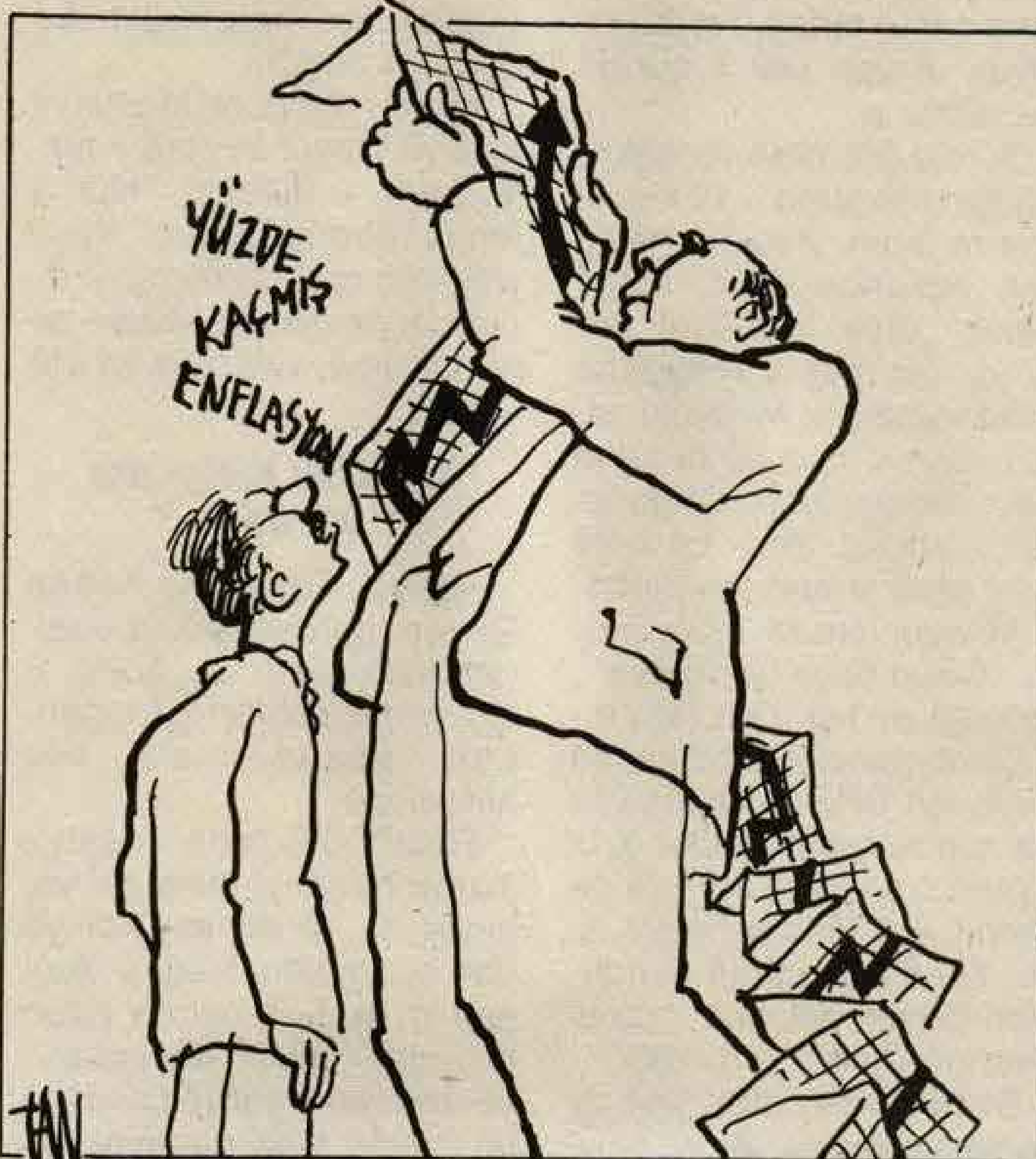
Halkın günlük yaşamını doğrudan ilgilendiren konularda sahte bilgiler verilmesi, gerçek bilgilerin ise saklanması ve dahası yayın yasağının konulması yeni değil. Bir süre önce Çernobil nükleer santral kazasının Türkiye'deki etkilerini gözler önüne seren rakamlara da yayın yasağı konmuştu. Evren, Özal ve çeşitli bakanlar **"çayda radyasyon yoktur"** açıklamasını yapmışlardı. Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nin bu konuda yaptığı araştırmaların sonuçlarının yayınlanması yasaklanmıştı. Sonra da son ürün çayların çok radyasyonlu olduğu ortaya çıkmıştı.

Bir ülkedeki yönetimin keyfiliğini sergilemek için bundan daha iyi örnekler bulunamaz. Bir yönetim ki; objektif hesaplardan çıkan rakamları yasaklar, halkın sağlığını hiçe sayar ve sürekli olarak ona yalan söyler! Evren-Özal yönetimi budur.

Böylece ülkemizde oldukça gülünç şöylesine bir manzara ortaya çıkmaktadır: Resmi açıklamalara göre enflasyon denetim altına alınmıştır, enflasyonun önü alınmıştır. Ama fiyatlar her alanda hızla artmakta, ücret ve maaşlara ise çok az zam yapıldığından geçim sıkıntısı büyük boyutlara ulaşmakta, Türk parasının değeri de her geçen gün biraz daha düşmektedir.

Yine resmi açıklamalara göre ekonomi iyiye doğru gitmektedir, birkaç yıl daha dayanılabilirse düzlüğe çıkılacaktır; ama dış ticaret açığı her geçen gün biraz daha büyümekte, dış borçlar çığ gibi artmaktadır.

Bütün bunlar şu gerçeği göstermektedir: Evren-Özal rejimi sadece insan haklarını çiğneyen, işkence ve katliamlar uygulayan bir rejim değildir. Bu rejim aynı zamanda utanmaz bir yalancı, inanılmaz bir sahtekardır.

A.REŞİT (TKSP)

KÜRDİSTAN'DA NATO MANEVRASIYLA NE AMAÇLANIYOR?

Türkiye Kürdistanı birkez daha NATO'nun manevralarına sahne oluyor. 5-30 Haziran tarihleri arasında T. Kürdistanı'nın hemen hemen tüm illerini kapsayacak olan manevraya, italya, Hollanda, ABD, F.Almanya katılıyorlar. Manevranın amacının ''**Çevik kuvvetlerin (özellikle de ev sahibi ülkenin) müdahale anındaki eksikliğini tespit etmek ve bu devletlerin aralarındaki uyumu sağlamak**'' olduğu açıklandı.

12 Eylül rejimi, Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'nı ABD emperyalistlerine, NATO'ya iyice bağladılar, çevik kuvvetlere açtılar. Rejimin başı Evren, daha birkaç yıl önce T. Kürdistanı'ndaki hava alanlarının çevik kuvvetler tarafından kullanılabileceğini açıklamıştı. Bu süre zarfında ülkemiz sosyalist ülkelere, diğer komşu ülkelerdeki ilerici hareketlere karşı daha da donatılmış ileri bir karakol, bir saldırı rampası haline getirildi. Ve bugün de NATO, ''**çevik kuvvetlerin müdahale eksikliğini**'' tespit etmek için T. Kürdistanı'nı bir boydan bir boya manevra alanına çeviriyor..

25 gün sürecek bu manevraların, şimdiye kadar yapılanlardan bir farkının olmayacağı açıktır: Kürt halkına gözdağı vermek, onu haklı mücadelesinden vazgeçirmek için korkutmak..Evren-Özal rejimi ve onların NATO'daki emperyalist dostları bu tür gözdağlarıyla Kürt halkının özgürlük mücadelesini durdurabileceklerini sanıyorlarsa aldanıyorlar..

Diğer taraftan NATO manevralarının ön hazırlıkları sürerken, T. Kürdistanı'nın 4 ilinde sürmekte olan sıkıyönetimin 19 Temmuz'dan itibaren kaldırılacağı açıklandı. Faşist bir rejimin hüküm sürdüğü bir ülkede, sıkıyönetimin kalkmış olmasının o derece büyük bir anlam taşımadığı herkes tarafından bilinmektedir. Daha önce sıkıyönetimin kaldırıldığı T. Kürdistanı'nın diğer illerine bakıldığında, sıkıyönetim öncesiyle sonrası arasında hiçbir farkın olmadığı; devlet terörünün alabildiğine sürdüğü görülür. Zaten son 7 yıl içinde çıkarılan yasalarla valiler, kaymakamlar, polisler, sıkıyönetimi aratmayacak düzeyde olağanüstü yetkilerle donatıldılar.

Faşist rejimin barbarlıkları Kürdistan'da öylesine bir noktaya varmış ki, yörede incelemelerde bulunan SHP Diyarbakır milletvekili Kadir Narin, bu durumu şöyle dile getiriyor: ''**Vatandaşlar put gibi olmuş, duran ağaca bile selam veriyorlar.**'' Yine SHP Genel Sekreteri Sağlar ise, ''**Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da baskı vardır, işkence vardır, insanları tedirgindir. Demokratik hak ve özgürlükleri kullanamamaktadırlar. Bu insanlara insan onuruna yakışır davranılmamaktadır.**'' diye açıklamalarda bulundu.

Tüm bu devlet terörünün sorumlusu Evren-Özal rejimidir. 7 yıldan beri Türkiye ve Kürdistanlı devrimci sol güçler tarafından sürekli olarak Evren-Özal rejiminin ülkeye demokrasi getirilmesinin önünde en büyük engel teşkil ettiği biçimindeki belirlemesine, bugün daha geniş kesimler sahip çıkıyor.SHP Genel Sekreteri, ''**Türkiye'de demokrasinin önünde tek engel Özal-Evren ikilisidir. Her ikisi de demokrasinin oluşmaması için ellerinden geleni yapıyorlar**'' diyerek, bu gerçeğin altını birkez daha çizdi.

Devrimci sol güçler dışındaki demokrasi güçlerinden böylesine bir sesin çıkmasının anlamı büyüktür. Başta Sol Birlik olmak üzere Türkiye ve T. Kürdistanlı devrimci, yurtsever güçler, gerçek bir demokrasinin getirilmesi, faşist rejimin biran evvel işbaşından uzaklaştırılması için güçlerini birleştirmelidirler. Türk ve Kürt halklarının çıkarları bunu gerektirmektedir...

Türkiye Kürdistanı'ndaki devlet terörüne demokrasi güçleri sessiz kalamaz

Baştarafı 1. sayfada

nunla da kalmayıp tekrar köye gelen askerler köylüleri kadın erkek biraraya toplayıp sıra dayağından geçirilmişler. Çırılçıplak soyulan bir köylü kadınlara zorla seyrettirilmiş. İşkence görenler arasında çocuklar da var. Üç tanesine ağızdan elektrik akımı verilmiş ve bunlar kan kusmuşlar.

Peki bu insanların suçu ne? Köylüler, SHP heyetine ve gazetecilere yaptıkları açıklamalarda, kendilerinin bugüne kadar suç teşkil eden hiçbir eylemleri olmadığını söylüyorlar. Köylerinden herhangi bir "kanun kaçağı", aranan biri de yok. Evlerinde silah veya başkaca bir suç aleti bulunmamış. Zaten jandarmanın da böyle bir iddiası yok. Ama yöredeki jandarma komutanı **Binbaşı Aytekin İçmez,** bunların "teröristlere" yiyecek verdiğinden şüphelendiklerini söylüyor. Bunun hiçbir kanıtı yok. Kaldı ki, aranan kişilere yiyecek verenler olsa ve bu tespit edilse bile, yasalar onlara veya tüm köylülere işkence yapılmasını mı emrediyor? Böyle bir hak ve yetki var mı?

Ama görülüyor ki Kürdistan'da tam anlamıyla bir barbarlık geçerli. Salt bir kuşkuya da dayalı olsa, koca köyü bas, erişkin ya da çocuk, kadın ya da erkek demeden işkence et, vur, elektrik akımı ver, soy, ahlaksızlık yap, kır dök..

Kürdistan'da yeralan kimi eylemler karşısında devletin sorumluları, Evren ve Özal'dan generallere, valilere kadar herkes ve burjuva basınının kalemleri "bölücü eşkiya" yaygarasını basıyorlar. Peki bundan, halka kendi yaptıklarından, daha iyi eşkiyalık olur mu?

Aslında halk dilinde, gerçek anlamda "eşkiya" denilen kim? Biri, arazi sorunundan, kız kaçırmaktan, ya da düpedüz zulme başkaldırarak adam vurur, dağa çıkar. Geçinmek için de arasıra yol keser, bir yeri basıp talan eder. Ama eşkiyaların halka bu kadar kötülük yaptığı nerede görülmüştür. Görülüyor ki Türkiye'de, devletin kolluk güçleri denen bu jandarma ve polisin halka yaptığı kötülükleri şimdiye dek hiçbir eşkiya yapmamıştır.

SHP heyetinin yaptığı araştırmaya göre, toplu dayak ve işkence Gercüş'e bağlı **Ermun, Binkelp, Pepar, Hermis** köyleri ile çevredeki tüm öteki köylerde de görülmektedir.

"Klavuz" Diye Götürülen Müslim Yağmur Nasıl Katledildi?

Polis ve jandarma yıllardır ki Kürdistan'ın dört bir yanında cinayetler işliyor ve bunu "terörist" ya da "ayrılıkçı" dediği insanlara malediyor. Bunlardan biri de Dersim'in Hozat yöresinde Müslim Yağmur adlı gencin başına geldi.

TRT, bir süre önce bu yörede meydana gelen bir olayı duyurdu ve Müslim Yağmur adlı gencin "ayrılıkçı teröristler"ce girişilen bir saldırı sırasında vurulduğunu söyledi. Oysa olay tümüyle başka biçimde cereyan etmişti.

Müslim Yağmur ve dayısı Özgür, kendilerine kılavuzluk yapmak üzere askerler tarafından evlerinden zorla alınıp götürüldüler. **Özgür Yağmur** olayı şöyle anlatıyor.

"Köyden çıktıktan sonra bir saat boyunca yürüdük. Dağlık bir alanda aranan kişilerle karşılaştık. Assubay teslim ol uyarısında bulunmadan çatışmayı başlattı. Çatışma yaklaşık 10-15 dakika devam etti. Birara çatışma durdu. Assubay Orhan bizi önüne siper edip 'önümüzde yürüyeceksiniz' dedi. Biz itiraz ettik: "Elimizde silah yok, suçumuz da yok, vururuluruz,' dedik. Ama dinlemediler. Zorla önlerine kattılar. (...) Bir derenin içine karşılaştık. Silahlı çatışma başladı. Karşı taraftan bir kız 'teslim oluyorum' diye bağırdı. Silahı yoktu. O sırada Assubay Orhan 'vur' emri verdi. Erler de ateş etti, kızı öldürdüler. Bu arada bize ateş etmeye başladıklarını gördüm. Müslim yandaki dereye atladı Assubay Orhan 15-20 metre mesafeden kendisine ateş etti. Ben bacağımdan yaralanmıştım. 'Ateş etmeyin!' diye bağırdım. Orhan Assubay iki el daha ateş etti. Yaralı durumda yeğeninin yanına kadar gittim. Kucağıma aldım. Ölmüştü"

Ceşme başındaki Kızlara Kurşun Yağdırdılar

Tunceli Valisi Kenan Güven (emekli general) bir genelge çıkarmış. Güvenlik güçlerine, "Dur, kimdir o? yaklaş" gibi bir uyarıda bulunmadan ateş açma yetkisini veriyor. Böylece insiyatif "teröristlere" kaptırılmazmış. Ayrıca bu dağlık bölgede halkın patikalardan değil, şoseden yürümesini istiyor ve "tüfeğe benzer sopa gibi eşyaların" taşınmasını yasaklıyor..

Geçtiğimiz 1 Mayıs'ta Tunceli merkezine bağlı Tülük bucağında bir grup genç kıza ateş açıldı. Zaman gece vakti değildi, bu kızlar patikada yürümüyor veya "tüfeğe benzer sopa" taşımıyorlardı. Köyün içinde, çeşme başında idiler. Kendilerine 200 metre kadar ötedeki karakoldan ateş açıldı. Jandarmalar çeşme başındaki genç kızları taradılar. Genç kızlardan **Nadire Meysan** ve **Hediye Duran** kanlar içinde yere serildiler. Hediye Duran Diyarbakır askeri hastanesine kaldırıldı. Nadire ameliyat edildi. Kurşunlar midesini, karaciğerini ve böbreğini parçalamıştı. Nadire ise Tunceli devlet hastanesinde tedavi edilmekte.

Gerek jandarma komutanı, gerekse Tunceli Valisi olayı bir "kaza" gibi göstermeye çalışıyorlar. Ne var ki olay, garip şeyler ansiklopedisine girecek türden bir kaza değil, düpedüz Kürt halkına yönelik keyfi saldırıların, zorbalığın binlerce örneğinden biri.

Ve zorba rejim, bütün bunları reva gördüğü Tunceli (Dersim) yöresi halkına, şimdi sözde iyilik düşünüyor, onları Batı'daki "verimli" topraklara yerleştirmek istiyor, onlar da "gönüllü" olarak "göçe" evet diyorlar. Evet demesinler de ne yapsınlar. Besbelli ki canlarını kurtarma telaşındalar.

Hayvanlarını Ararken "Kaza" İle Öldürüldü.

Bu olayda da Eruh'un Karadağ yöresinde geçti. Sıkıyönetim Komutanlığı bildirisinde 18 Mayıs günü, hayvanlarını aramakta olan bir köylünün "yanlışlıkla, terörist sanılarak askerlerin kurduğu pusudan açtıkları ateş sonucu" öldüğü açıklandı.

Bu da Kürdistan'da sık rastlanan manzaralardan. Neyse ki bu açıklamada cinayet "ayrılıkçı eşkiyaya" yüklenmemiş...

"Demokrasi" palavraları bir yandan tüm hızıyla sürüp giderken işte Kürdistan'da durum bu minval üzere devam ediyor. Sıkıyönetimin halen devam ettiği dört ilden de Temmuz ayında kaldırılacağı açıklandı. Ama bu neyi değiştirecek? Tunceli'den ve diğer birçok ilden kaldırılışı da epey oldu. Ama devlet terörü, işkence ve cinayet furyası tüm hızıyla sürüyor ve bu Kürt halkının doğal yaşamı halinde. Bu zorbalığın hesabını kimse vermiyor, hesap sorulamıyor.

Bir kez daha anlaşılıyor ki, yıllardır devam eden bu kanlı zorbalığa son vermek, zulmü işkenceyi halkın yaşamından çıkarmak kolay olmayacak. Bu zorlu bir mücadeleyi gerektiriyor. Faşist rejimin kurduğu çark dağıtılmadan, sorumlulardan hesap sorulmadan tüm ülkede demokratik hak ve özgürlükler, halkın örgütlü gücüyle güvenceye alınmadan, Kürt halkının varlığı ve hakları tanınmadan, zulmün, işkencenin sonu getirilemez.

SHP ve Kürt sorunu

SHP 12 Eylül rejiminin getirdiği birkısım düzenlemelere karşı çıkıyor. Bu konuda yürüttüğü muhalefet pek tutarlı, cesaretli, kararlı olmasa da, temel hak ve özgürlüklerin tam olarak tanınmasından yana olduğunu söylüyor. Bunlar olumlu elbet ve ilerici, demokratik çevreler SHP'den söylediklerini daha kararlıca savunmasını, bu

Devamı 7. sayfada

Ali TERZİOĞLU (TİP)

REFERANDUM

Başlangıçta işin nereye varacağını kimse tam olarak kestirememişti herhalde, hatta belki oyunun baş rolündekiler bile. Referandum tartışmalarından söz açmak istiyoruz. Hatırlanacaktır: Nereden nereye gelindi. Kaç kez şu veya bu yöne doğru yol alındı. Özal ve etrafındakiler ile birlikte muhalefet partilerinin sözcüleri, yasaklılar, Evren tartışmaya katıldılar. Ordunun ileri gelenlerinin de tartışmada taraf olup ağırlık koyduklarına ilişkin söylentiler çıktı. Tartışmada ortaya çıkanların gerisinde, pazarlıkta daha kimler, nasıl rol aldılar; işin bu yönü henüz tam aydınlanmış değil. Ama sonunda referandum tasarısı Meclisten geçti, Eylül'de referandum yapılması kesinleşti. Böylece bir kez daha sağ elimizi başımızın üstünden aşırıp sol kulağımızı gösterme olanağını bulduk. Bu dolaşık yol yerine, -zaten bir kez yapıldığına göre- yapılacak ek bir Anayasa değişikliği ile yasakların kaldırılabileceğini, oysa şimdiki durumda, aslında bizzat Özal'ın kendisinin ve politikasının referanduma gireceğini ve Evet oylarının çokluğunun onun reddedilmesi anlamına geleceğini düşünerek, sonucun da böyle olacağını büyük olasılıkla var sayarak Özal'ın bir yerlerde hesabının tutmadığını ve istemeyerek böyle bir yola sürüklendiğini ileri sürenler var. Kimileri ise, Özal'ın ve politikasının daha önceki gelişimlerini örnek göstererek, oyun içinde oyunların henüz bitmiş sayılmayacağını, referanduma gelinceye kadar daha kimbilir bilinmedik, düşünülmedik ne gibi durumlarla karşılaşabileceğimizi öngörüyor ve Özal'ın hesabının -biz şimdiden bilemesek bile- bu oyunlara göre düzenlenmiş olduğunu öne sürüyorlar.

Gerçekten Özal'ın, bu oylamanın yalnızca birkaç siyasinin, aslında fiilen yırttıkları politika yasağının kalkıp kalkmamasına indirgenemeyeceğini düşünmemiş olması mümkün değil. Öyleyse ne oldu? Kimileri şöyle düşünüyorlar: Demirel'in ve 12 Eylül'ün başbakan yardımcısının ilk seçimde, hem de görünürde cuntaya karşın, iktidar olması gibi, kısıtlamaları biraz daha yumuşatılmış ikinci seçimde de, eğer yıpranmış Özal seçimi yitirirse, yerine gelecek olanın öncelikle Demirel, yedi yıldır dinlenmiş, bir başka deyişle 12 Eylül'ün gadrine uğramış, kitle bağlarını yeniden tazelemiş Demirel olması için, kısacası sandıktan her seferinde adı her ne olursa olsun bir sağ'ın çıkması için bu hesaplar yapıldı. Belki de pazarlık Özal'a karşın ve Özal'dan çok daha üst düzeyde gerçekleşti ve sonuç bu biçimde ortaya çıktı.

Ancak görünürdeki ve gerisindeki iktidarın hesapları her ne olursa olsun, referandumun, adı üstünde halk oylamasının, oylamanın şu veya bu biçimde sonuçlanmasının, bu hesapları aşan bir ağırlık taşıdığı da açıktır. Bu oylama herşeyden önce 12 Eylül'ün getirdiği bir yasakla ilgilidir. Halk bu yasağın kaldırılmasını istemekte midir, istememekte midir? Oylamanın bu basit, doğrudan sonucunun bile ne kadar önem taşıdığı ortada. Kaldı ki, büyük olasılıkla referandum, bu önemsiz yasağın ötesinde bizzat 12 Eylül'ün kendisinin bir bütün olarak değerlendirilmesine ve yargılanmasına dönüşebilir. Özal'ın, Evet ve Hayır'ın anlamının halka nasıl anlatılması gerektiği üzerinde kendi milletvekilleriyle yaptığı konuşmada belirttiği, kendi hesabına hayır oylarını artırmak için düşündüğü taktik, bu olasılığı şimdiden gündeme getirmektedir. Böyle bir durumda her "evet" oyunun ayrı bir anlamı olacaktır, referandum ne kadar kısıtlı bir ortamda, halkın gerçek düşüncesinin ortaya çıkması açısından ne kadar zor koşullarda gerçekleşmiş olsa da. İster istemez Anayasa oylamasıyla karşılaştırılacak ve o zamanki "hayır" oylarından fazla olacak her "evet" oyu, 12 Eylül ve sonrası rejimine karşı taşıdığı ifade ile ister istemez bizzat Anayasanın kendisini ve onunla birlikte seçilmiş sayılan Evren'in konumunu daha kuvvetle gündeme getirecektir.

Demirel'in ve diğer yasaklıların kişisel durumlarının ötesinde referandum asıl bu yönüyle önemlidir ve herşeyden önce referandumun asıl bu yönünün altını çizmek, belirginleştirmek gerekmektedir.

Hêzên demokrasixwaz pêwiste dıji terora dewletê lı Kurdıstana Tırkiyê bê deng nemının

Ȓoja iro bûyêrên ku lı Kurdıstana Tırkiyê pêk tên, hemû kesên xwe pıçek mırov dıhesıbının, dıde isyan kırın. Avêtına ser gundan, lêdan û teda, kuştın, bêbexti, zordari, kedxwari û bêheysiyeti dajo.. Lı Kurdıstanê da ''mafên mırovati'' qedexe ye. Ev hemû zordesti bı destên dewletê, polêz, jendırme û waliyê ve tên kırın.

Bı Komasi êşkence lı gundê Guzelgozê yê Mêrdinê

Bı hatına hukma faşist ya 12 İlonê, lı Kurdıstanê tu qet gundek tune ku carek an ji çend caran lêdan û teda neditiye. Jı van yek ji gundê Guzelgoz e.

Dı roja 9'ê Nisanê leşker davêjın ser gund û 12 kes bı xwe ra dıbın. 2 roj serhev lı wan êşkence dıkın. Paşê leşker disa davêjın ser gund. Jın-mêr lı meydana gund komdıkın. Mıroveki ruttazi dıkın û bı zorê bı jınan dıdın mêzekırın.Suc û gunehên wan hiç nine. Lê belê komûtanê jendırman Binbaşi Aytekin İçmez, dıbê ''wana xwerın daye teroristan''. Lê belê ev tışt ji ne rast e.

Çawa gundi jı rojnamevan û heyeta SHP ra dıbêjın tu qet suceki gundiyan tune. Lı gundê wan kesên ku lê dıgerın tune, silah nehatiye dîtın. Tenê komutanê cendırman baver dıke ku, gundi xwarınê dıdın ''teroristan''.

Ev bûyêra ji carek dınê dıde ber çavan ku, terora dewletê lı Kurdıstan çawa ye..

Gor lêkolina heyeta SHP, lêdan û teda yên komasi lı gundê **Ermûn, Binkelp, Pepar, Hermiş** û hemû gundên dorê berdewam e.

Bırına Muslım Yağmur bo ''Rêberi'' û k uştına wi

Polêz û cendırme bı salanın ku lı Kurdıstanê xwinê dırıjinin û davêjın stuyê mirovên ku bo wan ''terorist'' dıbêjın. Bûyêrek usa lı qeza Dêrsımê hêla Xozatê bû. Radyo û televizyonê Tırkan çend roj pêşta ilan kırın ku Muslım Yağmur bı destê ''teroristan'' hate kuştın. Lê rasti nu usa bû.

Leşker tên gund Muslım û xalê wi Özgür bı zorê jı malê dıgrın û dıbêjın: ''Hûn jı me ra rêberiyê bıkın.'' Paşê wek yên dın, herduyan ji dıdın ber kurşınan. Mıslım bırindar dıbe, xwarziyê wi ji tê kuştın.

Keçên ser kaniyê dan ber gullan

Valiyê Dêrsımê Kenan Guven namedorek (genelge) derxıstiye ku, polêz û cendırme dıkarın bê agahdaki kesan bıdın ber kurşınan

Roja 1'ê Gulanê lı nehiya **Tuluk** gırêdayi Dêrsımê ye, jendırme keçên ser kaniyê dan ber gullan. Nadire Meysan û Hediye Duran gıran bırindar bûn. Komutanê cendırman û valiyê Dêrsımê vê bûyêri wek qezayek nişandan. Lê paşê eşkere bû ku derewan dıkın.

Rejima zordest nuha ji gelê Dêrsımê jı erdê bav û kalan bı zorê derdıxe, dışine xerbê. Navê vê ji danine **''Nefikırına bı rıza''.**

Carek dınê baş eşkere bû ku, tekoşinek dıjwar lazım e ku, hukma zordest bê ruxandın. Ev çerxa zordest neyê belavkırın, berpırsiyarên hukım hesab n eyê xwestın, hebûna gelê Kurd neyê naskırın, dawiya lêdan, teda û êşkencan nayê...

Partiya Sosyal Demoqrat (SHP) û Pırsa Kurdi

Partiya Sosyal Demoqrat (SHP), dıji hin tıştên rejima 12 İlonê derdıkeve. Ev tıştana ne evqas bı curet bın ji, disa hêzên demoqrat, pêşverû daxwaz dıkın ku SHP hini politikayek çalaki bajo.

Dı gel vê SHP, dıji terora dewletê, êrişa gundan dengê xwe bılınd kır. Ev ji tıştek baş e. Lê belê politiqa SHP dı nav xwe da hin dıjayetiyan ji xwedi dıke. Par lı merkeza Partiyê da ango bı zımanê Kurdi hatıbû axıftın.Pır kes jı vê acız bûn. Disa lı Sêêrtê endamê Komita Rêvabırana Gışti ya SHP Turgut Atalay, hındık be ji lı ser mesela Kurdi sekını. Lê ev seri da serokê partiyê daxıl, pır kesan acız kır. Atalay, jı endametiya komitê hat derxıstın.

SHP bı van karan ve nıka-

(Dumahik Rûpel 7'an da)

Van cinayeti ve gençliğe yönelik çok yönlü saldırılar

Geçtiğimiz günlerde, Van 100. Yıl Üniversitesinde, 40 kişilik faşist bir öğrenci grubu, polis karakolunda 50 metrelik mesafede bulunan bir kafeteryada oturmakta olan ilerici yurtsever öğrencilere silahlı bir saldırıda bulundu. Saldırıda M.Şirin Tekin adında yurtsever bir öğrenci öldürüldü. 7 kişi de yaralandı. Olaydan bir süre önce, saldırganların niyetini sezen bir kaç öğrenci, polis karakoluna haber verdiği halde, polis kasıtlı olarak saldırının sonuçlanmasından sonra olay yerine gidiyor. Van Valisi Ö.Hanoğlu saldırıyla ilgili olarak yüzü hiç kızarmadan şu açıklamada bulunabiliyor. "saldırganlar, solcu öğrenciler tarafından tahrik edilmiş ve olayda kullanılan aletlerin çok büyük olduğunu zanetmiyorum".

Saldırıya uğrayanların, görgü tanıklarının verdiği bilgiye ve bilinen tüm gelişmelere göre saldırı, oruç bahanesiyle tamamen tek taraflı ve planlı olarak gerçekleştirilmiştir. Bay Vali, bu açıklamasıyla saldırganlarla işbirliği içinde olduğunu açıkça gösteriyor. Yaşanan açık gerçeğe rağmen Van Valisi Ö.Hanoğlunun, katil saldırganları aklama gayreti, polis yetkililerinin saldırıyı önleme ya da saldırganları durdurmak için hiç bir çaba sarf etmemesi, tersine saldırıya seyirci kalması ve kesin katil olarak teşhis edilen Adnan Sayın adındaki öğrencinin serbest bırakılması açıkça şunu gösteriyor. Bu kanlı saldırıyı başta üniversite yönetimi olmak üzere faşist, fanatik gerici öğretim üyeleri, Vali Ö.Hanoğlu ve Emniyet yetkilileri birlikte tezgahladılar. Enazından bunlar bu saldırıdan haberdardılar. Zira bu saldırı kendiliğinden gelişen bir olay değildir. Uzun süredir bir planlama sonucu ve saldırının önündeki kimi engeller aşılarak gerçekleştirildi.

Nitekim Van 100. Yıl Üniversitesi başında bulunan Rektör Nihat Baysun'dan önceki rektör Hakkı Atun, üniversitedeki gerici faşist hareketin yoğunlaşması ve üniversitede oynanmak istenen oyunları açığa çıkarıp kamuoyuna duyurduğu için başta YÖK sultasının, Vali Ö.Hanoğlu ve üniversite'deki gerici faşist öğretim görevlilerinin baskılarına hedef oldu. Kısa bir süre sonra da görevden alındı. Onun yerine, 12 Eylül rejimine uşaklık etmede Ö.Hanoğlu ile tam bir mutabakat içinde bulunan Nihat Baysu Rektör olarak Van 100. Yıl üniversitesinin başına getirildi. N. Baysu'nun rektörlüğe getirilmesiyle birlikte, üniversitedeki faşist gerici kadrolaşmaya da hız verildi. Ve bir dizi tarafsız ya da demokrat öğretim üyesi, asistan, okutman sindirildi. Bir kısmı görevden alındı. Ya da istifa ettirildi. Son saldırı tüm bu gelişmelerden sonra gerçekleştirildi.

Bu saldırının amacı, Türk-İslâm sentezi adı atında ırkçı-şoven, faşist ideolojiyle yetiştirilmek istenen faşist kadrolaşmaya, yaratılmak istenen öğrenci tipine, emekçi halklarımızın evlatlarını onlara karşı tamamen yabancılaştırmayı ve faşist rejime uşak yetiştirmeyi amaçlayan eğitim sistemine karşı, üniversite gençliğinin gelişen özerk-demokratik üniversite ve akademik demokratik hakların elde etme mücadelesini bastırmak, öğrencileri sindirmek ve üniversiteyi faşist rejimin güvenilir kalesi haline getirmektir.

Van 100. Yıl Üniversitesinde gelişen bu olayları, 12 Eylül rejiminin Türkiye ve T.Kürdistanı öğrenci gençliğine yönelik saldırılarından ve genel olarak öğretim kurumlarında çevirilen entrikalardan ayrı düşünmek mümkün değildir. Tüm bunlar rejimin ve uzantısı konumundaki YÖK'ün üniversiteleri faşist rejimin rahatça cirit atabileceği mevziler olarak elde tutma yönündeki yoğun ve sistemli çabalarının, baskı ve saldırıların, ilerici yurtsever öğrencileri sindirme eylemlerinin birer parçasıdır.

Ayrıca T.Kürdistanında Van gibi bir ilde üniversitenin, ABD'nin Orta Doğuya yönelik planları doğrultusunda oynayabileceği rolü çok iyi değerlendiren CIA yetkililerinin, Erzurum Atatürk Üniversitesine yükledikleri rolü, Van 100. Yıl Üniversitesine de biçtikleri ve bu yönde yoğun bir faaliyet içinde bulundukları bilinen bir gerçektir. Erzurum Atatürk Üniversitesinde CIA görevlisi olarak bilinen ve başarılı hizmetlerde! bulunan kimi öğretim görevlilerinin Van 100. Yıl Üniversitesine nakledilmeleri, bu gerçeğin açık bir yansımasıdır.

Bir yandan bu gelişmeler yaşanırken, öte yandan Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliğinin İstanbul Üniversitesinde terör ile ilgili düzenlediği konferans yine rejimin, öğrenci gençliğin ve gerçek demokrasi güçlerinin anti faşist demokratik mücadelesini karalama, gözden düşürme çabasının çirkin bir örneği oldu. Konferansta konuşmacılar özellikle "Ülkücülerin ülke için bir tehdit oluşturmadıkları ancak komünist ve bölücü güçlerin, Türkiye' nin bütünlüğü ve devletin geleceği için tehdit o oluşturdukları"nı anlatmaya çalıştılar.

Van Üniversitesi'ndeki saldırıya ilişkin olarak da tüm demokrasi güçlerinin tepkisi sürerken, SHP Adana Milletvekili Cüneyt Canver. "Öğrencilere vurulan her bıçak darbesi, demokrasiye vurulmuştur. Bu İçişleri Bakanı, akan kanda boğulacaktır." dedi. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Öğrenci Derneği adına bir açıklama yapan Yunus Öztürk te, saldırıyı protesto ederek şöyle dedi. "Bu saldırıyı MHP yanlısı kişiler gerçekleştirdi. Yetkililerin saldırıyla ilgili tutumları çok anlamlıdır. Bunu da protesto ediyorum." Boğaziçi Üniversitesinde okuyan 400 öğrenci, saldırıyı protesto ederek öldürülen M.Şirin Tekin için 1 dakikalık saygı duruşunda bulundular. Bursa Uludağ Üniversitesinde okuyan 350 öğrenci, TBMM'ne ve Van 100. Yıl Üniversitesi Rektörlüğüne kınama telgrafı çekerek Karadeniz Üniversitesi öğrencileri, de öğle yemeğinde 1 dakikalık saygı duruşunda bulunarak saldırıyı protesto ettiler.

Evren-Özal diktatörlüğünün, üniversitelerin başındaki faşist rektörlerin, öğretim görevlilerinin, öğrenci gençliğinin akademik-demokratik mücadelesini bastırma, sindirme yönündeki tüm çabası sonuç vermiyecek, nafiledir. Çünkü Türkiye ve T.Kürdistanı ilerici yurtsever gençliğin, haklı mücadelesinde kararlıdır.

Hollandalı parlamento heyeti: "Türkiye'de insan hakları çiğneniyor"

Evren-Özal diktatörlüğünün tüm "demokrasiye geçtik" yaygaralarına karşın, ülkede en temel insan haklarının nasıl kabaca çiğnendiği, her geçen gün yeni örnekleriyle ortaya seriliyor. Uluslararası Af Örgütü, Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu (ICFTU), Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) gibi uluslararası kuruluşların bu içerikteki raporlarının ardından, son olarak Türkiye'ye davetli olarak gelen Hollandalı parlamento heyeti de basına bu yönde açıklamalarda bulundular.

TBMM Başkanı N.Karaduman'ın davetlisi olarak Türkiye'ye gelen 7 kişilik Hollandalı parlamento heyeti, T.Özal, S.Demirel, B. Ecevit, M.Dikerdem, A. Baştürk ve Diyarbakır cezaevinde aralarında Mehdi Zana'nın da bulunduğu bazı mahkumlarla görüştüler. Heyet 5 günlük ziyaretinden sonra izlenimlerini basına açıkladı.

Heyet üyeleri Türkiye'de insan hakları konusunda yapılacak daha çok şey olduğunu belirtirken, Hollanda 2. Meclisi Başkanı Dollman, "Türkiye'de temel insan hak ve özgürlüklerine saygının, örneğin Hollanda düzeyinde olduğu söylenemez" dedi. Bir gazetecinin Diyarbakır'a neden gittikleri sorusunun yanıtına, "çünkü orası bir Kürt bölgesi. Ve hala sıkıyönetim altında" diyerek başlayan Dollmann, bu konuda da özetle şunları söyledi: "Türkiye'de de sık sık duyduğum ayrı bir Kürt halkı olmadığı, Kürtçe dilinin gereksiz olduğu, ülkede herkesin eşit haklardan yararlandığı şeklindeki görüşler beni ikna etmedi. Bu görüşler tam olarak gerçeği yansıtmıyor. Hollanda gibi küçük bir ülkede bile değişik diyalekler, rahatca okullarda ve yerel mecliselerde konuşulan Fris dili var. Frislandlılar iki dili de konuşuyorlar ve Hollandalı sayılıyorlar. Bu Hollandanın bütününü tehlikeye sokmuyor. Kürtçe konuşulmasının da Türkiye'nin bütününe zarar getireceğini sanmıyorum. Gerçek bir demokraside herkes istediği gibi konuşabilmeli, düşüncelerini özgürce söyleyebilmeli ve örgütlenebilmelidir. Bazı kürtleri değil insanların göçe zorlanmaları da kaygı verici." Dollman işkence konusunda da "Diyarbakır cezaevinde artık mahkumlara işkence yapılmadığına kanaat getirdik. Ancak karakollarda soruşturma sırasında işkence olaylarının sürdüğünü görüştüğümüz bazı kişilerden duyduk" dedi.

Avrupa Konseyi Hukuk İşleri Komisyonu Başkanı Stafellen bu konuda şunları söyledi: "Türkiye'de gözlemlediğim tek değişiklik Kürt sorunun artık konuşulur hale gelmesi. Bu konuya ilişkin tek olumlu gelişme bölgedeki sosyo-ekonomik geri kalmışlığın giderilmesi çabaları. Diyarbakır cezaevinde Kürtçe konuşulması kesinlikle yasak. Herkes kendi kültürel kimliğiyle yaşama hakkına sahip olabilmelidir. "Türkiye'de demokrasi ve insan hakları konusunda kaydedilen ilerlemenin, çok sınırlı kaldığını belirten Stafellen iktidar partisi ANAP'ta gerçek anlamda değişiklik için yeterli irade bulunmadığı görüşünün kendisine karamsarlık verdiğini söyledi. Stafellen konuşmasını şöyle sürdürdü: "4 yıldır sayın Karaduman' la yaptığım görüşmelerde siyasi mahkumların affı, sendikal haklar, üniversite lerdeki durum, siyasi partiler yasası, yüksek öğrenim ve polis yasalarına ilişkin kaygılarımı anlatıyorum. Her seferinde yüzüme 'bu adam neden söz ediyor' ifadesiyle bakıyor. Bu kez ise toplantıda hazır bulunan Türk meclisi komisyonu başkanı dile getidiğim bu sorunlar karşısında hiç bir tepki göstermeden baktılar. Biz ne müfettişiz ne de yargıç. Ama bütün Avrupa ülkelerinde geçerli kural ve normların Türkiye' de de işlerlik kazanması için yardımcı olmaya çalışıyoruz. Demin saydığım sorunlar çözümlenmedikçe Avrupa Topluluğu'nun Türkiye'nin üyelik başvurusuna olumlu yanıt vermesi düşünülemez. Üyelik müzakerelerinin önündeki en büyük engel temel insan hak ve özgürlüklerine ilişkin sorunlardır."

Silahsızlanma yönünde çabalar ve Türkiye

Sovyetler Birliği'nin Avrupa'daki Sovyet ve Amerikan orta menzilli füzelerinin tamamen ortadan kaldırılması için özel bir anlaşma önermesiyle başlayan gelişmeler ve bu çerçevede Cenevre'de yürütülmekte olan silahsızlanma görüşmeleri dünya kamuoyunun ilgi merkezinde olmaya devam ediyor. Bilindiği gibi, Sovyetler Birliği barışın korunması ve nükleer silahsızlanmanın yolunun açılması yönünde çok önemli bir girişimde bulunarak 28 Şubat ve 10 Nisan tarihlerinde arka arkaya yaptığı önerilerle, Reykjavik zirvesi sonuçları doğrultusunda orta menzilli füzelerin Avrupa'dan kaldırılması için bir anlaşma yolunu açmıştı. Bu önerilerde, orta menzilli füzelerin kaldırılması, bu görüşmelerden bağımsız olarak 500-1000 km menzilli füzelerde de indirime gidilmesi ve ardından kaldırılması, taktik ve konvansiyonel silahlar ve asker sayısının azaltılması konusunda 35 ülkenin görüşmelere başlaması, kimyasal silahların tamamen yasaklanması için uluslararası anlaşma imzalanması konuları yeralıyordu.

Sovyetlerin sözkonusu barışçı önerileri dünya kamuoyunda "tarihsel bir fırsat" genel değerlendirmesiyle olumlu yankı bulur ve Cenevre görüşmelerinde orta menzilli füzeler konusu tekrar ele alınmaya başlanırken, Sovyetler'in geleneksel silahlarda güçlü olduğu gerekçesine dayandırılarak ileri sürülen görüşler de tartışılmaya devam ediliyor.

F.Almanya koalisyon ortaklarından Hür Demokrat Parti Genel Sekreteri Hausman, Avrupa'daki orta menzilli Sovyet ve Amerikan füzelerinin kaldırılıp imha edilmesi için doğan fırsattan hemen yararlanılması gerektiğini, nükleer silahların azaltılması konusunda ortaya çıkan fırsatların yeni yeni koşullar ileri sürülerek yitirilmesine karşı olduklarını belirtti. Koalisyon hükümetindeki bu konudaki görüş ayrılıkları ise sürüyor. F.Alman Sosyal Demokrat Parti yönetim kurulu da konuyla ilgili açıklamasında başbakan Kohl'ün tutumunu eleştirerek, Sovyet önerilerinin yarattığı fırsatın yeni yeni koşullarla kaçırılma tehlikesini önlemek gerektiğini kaydetti.

NATO ve Varşova Paktı' nda görev yapmış generallerin oluşturduğu 'Barış ve Silahsızlanma Yanlısı Generaller' adlı grubun Viyana'da yapılan son toplantısında emekli generaller, Sovyetlerin son anlaşma tasarısını selamladılar ve NATO üyesi kimi ülkelerde hükümet çevrelerinin füzelerin kaldırılması konusunda ileri sürdükleri koşulları sözkonusu anlaşmanın imzalanmasını baltalayıcı girişimler olarak nitelediler. Batı Avrupa, Amerika ve Avustralya'dan 50 barış örgütünün Brüksel'de yaptığı toplantıdan sonra yayınlanan çağrıda da, yeni koşullar ve yapay engellerle anlaşmanın engellenmemesi gerektiği, son önerilerin Batının daha önce ileri sürdüğü tüm istemleri içerdiği belirtildi.

Sovyet barışçı önerileri konusunda kamuoyunun olumlu tepkilerine karşın ABD ve NATO'nun "Nükleer şemsiyeyi yitirmeme", "Sovyetlerin geleneksel silahlarda üstünlüğü", "Müttefiklerimin tepkileri" türünden yaklaşımlarla görüşmeleri ağırlaştırma ve karmaşıklaştırma yönündeki çabaları da sürüyor. Örneğin ABD'nin Avrupa'daki Persing füzelerini tamamen çekmek değil, daha kısa menzilli füzelerle değiştirmek niyetinde olduğu görüşmelerde açığa çıkıyor. M.Gorbaçov'un 20 Mayıs'ta TASS Ajansına yaptığı açıklama ise, çıkartılmak istenen engeller ve art-niyet girişimlerine iyi bir yanıt niteliğinde. Avrupalıların klasik silahlardaki durumu gündeme getirerek atom silahlarına yönelik anlaşmaya engel olmamalarını isteyen Gorbaçov, klasik silahlar konusunun çözümü için Sovyetler'in her türlü kolaylığı göstermeye hazır olduğunu ve gerekirse bu konuda da bir öneri getirebileceklerini belirtti. Diğer yandan Varşova Antlaşması'ndan 7 ülke ve NATO üyesi 16 devletin temsilcileri, Atlantik'ten Urallar' a kadar Avrupa'daki geleneksel silahlar ve asker sayısında indirimlerle ilgili resmi görüşmelerin biçim, yöntem ve yetkilerini ele almak için Mayıs ayında biraraya geldiler.

Gelişmeler dünyadaki 50 bin nükleer başlıktan 489' unu topraklarındaki ABD üslerinde ve Amerikan subaylarının denetiminde bulundurulan Türkiye'yi de yakından ilgilendiriyor. Sovyetler Birliği'nin 500-1000 km menzilli füzelerde 'sıfır çözüm' önerilerine karşın, ABD 500-1000 km menzilli füzelerde "düzey dengelenmesi" öneriyor. Yine Mayıs ayındaki NATO Nükleer Savunma Grubu toplantısı sonuçları içinde, orta menzilli füzelerde silahsızlanmaya gidilmesi onaylanırken, bunların yerini doldurucak yeni silahların yerleştirilmesi konuları da yeralıyor. Bu ise kısa menzilli füzelerin bir kısmının Türkiye'ye kaydırılması tartışmaları ile birlikte gelişiyor. Diğer yandan, Sovyetlerin anlaşma önerileri, elinde kalacak orta menzilli füzeleri Asya'da Türkiye nin menzile girmeyeceği biçimde yerleştirilmesi ve Gorbaçov'un son konuşmasında belirttiği gibi, ABD'ni Japonya, G.Kore ve Filipinler'deki orta menzilli füzeleri kaldırması durumunda tümden Asya'dan Sovyet orta menzilli füzelerinin kaldırılmasını da içeriyor.

Bu anlamda Sovyet önerileri Türkiye'nin nükleer silahlardan kurtulmasının yolunu açan çözümleri de içermektedir. Sovyet önerilerinin gerçekleşmesi durumunda topraklarımıza yeni atom silahları konması için yürütülen Amerikan baskıları son bulacak, Türkiye Sovyet füzelerinin menzili dışında kalacak ve bu füzelerin tehdidi olduğu iddiasıyla topraklarımıza yerleştirilen atom silahlarının kaldırılması gerekecektir.

Ülkemize yeni nükleer silahların yerleştirilmesinin önlenmesi, topraklarımızın bütün nükleer silahlardan arındırılması amacıyla bu öneri ve girişimleri desteklemek gerekiyor. Yeryüzünün ve ülkemizin atom esaretinden kurtulması yolunun açılması için, Avrupa'nın nükleer silahlardan arındırılması yolundaki çabalar desteklenmelidir.

Lyon kasabı Barbie yargılanıyor

1942-1944 yılları arasında Lyon'da gestapo şefi olarak bulunduğu sırada, aralarında Fransız Rezistans Ulusal Konseyi Başkanı Jean Moulin'in de bulunduğu onbinlerce kişinin işkenceden geçirilmesinden, katledilmesinden sorumlu olan ve insanlık düşmanı eylemlerinden ötürü **"Lyon kasabı"** olarak nefretle anılan Klaus Barbie'nin yargılanmasına 11 Mayıs günü nihayet başlandı. Nihayet diyoruz, çünkü Barbie' nin yargı önüne çıkarılması ABD başta olmak üzere Batılı **"demokrasi ve özgürlük havarileri"**nin çıkardığı binbir güçlük aşıldıktan sonra mümkün olabildi.

Mahkemede **"ben sıradan bir gestapo şefiydim ne var bunda bu kadar büyütecek"** edasıyla ve **"adalet"** hükümlerinden alabildiğine yararlanarak, mahkemenin **"elini kolunu bağlayan"** boşlukları hiç kaçırmayarak boy gösteren ve canı istediğinde de göstermeyen Barbie ile ilgili dava, gerçekte savaş ve insanlık suçlusu bir Nazi'nin yargılanmasının ötesinde, bu suça ortak olan ve daha da önemlisi benzer ve hatta daha büyük suçların işlenmesini teşvik edenlerin kimliğini sergiliyor.

Bu sergilemede neler var, kısaca bakalım:

Barbie 1944'te Lyon'dan kaybolduktan sonra 1945'ten başlayarak Amerikan istihbarat servislerinin hizmetinde çalışmıştır. Fransız istihbarat örgütü Barbie'nin Almanya'da ABD işgal bölgesinde yerleştiğini biliyordu ve 1948' de Fransızlar Amerikalılar aracılığıyla onun ifadesini almışlar, ama iadesini talep etmemişlerdi.

Barbie fazla göze batması üzerine 1951 yılında Amerikalıların yardımıyla Bolivya'ya gönderilmiş ve burada Klaus Altmann Hansen adıyla iade edildiği 1983 yılına dek eski işine devam etmiştir! Barbie, Nazi imparatorluğu rüyasını görmeye devam ederek, Latin Amerika'da demokrasi ve özgürlüğe yönelik her adımı ABD adına ezmek üzere akıl hocalığı yaparak, faşist terör çeteleri ve komando birlikleri örgütleyerek, silah tüccarları ve kokain mafyasıyla içiçe ve kolkola bir yaşantı sürdürdü. İtalyan neo-faşistlerinin Bologna istasyonunda giriştikleri kanlı saldırıdan, Bolivya'daki 1980 darbesine kadar her türden faşist komplonun, faşistlerin uluslararası terör ve işbirliğinin mimarları arasındaydı.

"Hür dünya"nın bütün bunlardan haberi vardı, ama Barbie yakalanamıyordu! Örneğin 1961'de Barbie'nin Bolivya' da yaşadığını **"öğrenen"** F.Alman hükümetinin açtırdığı soruşturma dosyası hemen sessiz sedasız kapatıldı, çünkü Barbie'nin F.Alman Haberalma Örgütü BND için çalıştığı anlaşılmıştı. Aslında bunda şaşılacak bir yan da yok. BND' nin kuruluşuna CIA önayak olmuş ve bu iş için çok sayıda eski Nazi'yi istihdam etmiştir. 1963'te yapılan bir araştırma BND'nin o sıradaki 5 bin **"full-time"** işbirlikçi ve 12 bin ajanından % 57'sinin eski ordu istihbaratı üyesi olduğunu, % 25'inin ise eski Nazi istihbarat örgütünden ya da gestapodan olduğunu ortaya koymuştu.

Fransa'da 1947 ve 1954'te gıyabında iki kez ölüme mahkum edilen Barbie elini kolunu sallayarak ABD'ye, Avusturya'ya, İspanya'ya, İtalya'ya, hatta F.Almanya'ya gidip geliyor, eski ve yeni Nazi grupları ile ilişki kuruyor, neonazilerin uluslararası örgütlenmeleriyle uğraşıyor, hatta kendi paramiliter grubu için F.Almanya'da paralı asker toplayacak kadar kendini güven içinde hissediyor ve de yakalanmıyordu.

Bolivya'daki darbe sonrasında ise, demokratik bir hükümetin işbaşına gelmesinin hemen ardından Barbie Bolivya hükümeti tarafından adeta zorla iade edildi. Rezistansçıların ve Fransız demokratik kamuoyunun Barbie'nin yargılanması talebine karşılık, iktidarlar nedense **"geçmişe sünger çekmek"**ten yana bir tavırdaydı, ama toplumsal baskı sonucu Barbie yargılanmak üzere teslim alındı.

Barbie'nin Fransız makamlarına tesliminden bu yana 3 yıl geçti. Bu süre içindeki gelişmeler de çarpıcıdır. Önce Barbie'nin daha önce iki kez gıyabında yargılandığı belirtilerek, Fransız yasalarına göre bir daha yargılanamayacağı söylendi. Sonra hangi suçlar kapsamında yargılanacağı tartışıldı. 1983'te Lyon' daki mahkeme Barbie'nin yalnızca Yahudilere karşı işlenen suçlardan dolayı yargılanacağını belirtti. Barbie'nin kurbanları arasında olan Rezistansçıların Barbie'nin suçunun insanlığa karşı işlenen suçlardan olduğunu belirterek Lyon Yüksek Mahkemesi'ne yaptıkları iptal başvurusu reddedildi, dosya Ekim 1985'te Parise gönderildi. Paris'te Yüksek Mahkeme Lyon mahkemesinin kararını yerinde bulmayarak dosyayı Rezistansçılara karşı işlenen suçların da dahil edilmesini isteyerek tekrar Lyon' a gönderdi, Nisan 1986'da dava bu temelde yeniden ele alındı. Tüm bunlar dan sonra Barbie nihayet Mayıs 1987' de mahkeme önüne çıkarılmış bulunuyor.

Lyon'daki yargılama Nazi savaş suçlularını himaye eden ve **"suç benim topraklarımda işlenmediği için iade edemem"** diyen ve İnsanlığa Karşı İşlenen Suçlarda Zamanaşımının Uygulanmamasına ilişkin BM kararına bugüne dek imza koymayan ABD'nin ve benzer anlayışları sergileyen Batı'nın adaletten ne anladığını da bir kere daha ortaya koyuyor.

Ortadoğu barışı için uluslararası bir konferans yaklaşırken

Sovyetler Birliği'nin, diğer sosyalist ülkelerin, barış yanlısı devletlerin ve FKÖ'nün, Ortadoğu barışı için uluslararası bir konferansın toplanması yönündeki çabaları, meyvesini vermeye başlarken, dikkatler bir kez daha Filistin sorununa çekildi. Ortadoğu barışı için uluslararası bir konferans hazırlığında İsrail İşçi Partisi Başkanı ve Dışişleri Bakanı Şimon Perez, Ürdün Kralı Hüseyin ve gerici Arap yönetimleri, Filistin sorununun çözümüne ABD planları çerçevesinde yaklaşırken ve ABD' nin Ortadoğu'daki etkinliğini pekiştirme yönünde etkin bir rol oynamasını sağlamaya çalışıp diplomatik ilişkilere hız verirken, İsrail Başbakanı İzak Şamir, **"Uluslararası konferans konusunda Filistinlilerle görüşmeye, her türlü pazarlığa ve en küçük bir tavize"** bile, karşı olduğunu açıkladı.

Böyle bir konferansın düzenlenmesi Şimon Perez'in, gerici Arap yönetimlerinin ve ABD emperyalizminin Ortadoğu' ya yönelik Sovyet barış girişimlerini etkisizleştirme ve FKÖ'yü devre dışı bırakma çabalarına rağmen, Ortadoğu barışının sağlanmasında ve Filistin sorununun çözümünde önemli bir gelişme olacaktır. Ne var ki, FKÖ, Filistin halkının meşru temsilcisi olarak kabul edilmeden, Filistin halkı adına resmen çağrılmadan yapılacak olan bir konferans, ne Ortadoğu barışının sağlanmasına ne de Filistin sorununun çözümüne bir katkıda bulunabilir.

FKÖ devre dışı bırakılarak, Filistinlilerin Ürdün heyeti içinde temsil edilmelerinin istenmesi ve bu yönde sürdürülen çaba, sorunu çözme niyetinden uzak olduğu gibi, Filistin halkının kaderini Ürdün ile İsrailin eline resmen teslim etmekten, Filistin ülkesinin bölünmüşlüğünü meşrulaştırmaktan, Ürdün ile İsrail'in Filistin toprakları üzerindeki egemenliklerini onaylamaktan başka bir anlama gelmez.

Siyonist İsrail yönetiminin yıllardır Filistin kurtuluş hareketine yönelik saldırıları ve 1982'deki Lübnan işgali sırasındaki Filistin savaşçılarına karşı giriştiği toplu katliamlar, gerici Arap ülkelerinin ve ABD emperyalizminin FKÖ'yü **"uysal"**laştırma çabaları sonuç vermedi. FKÖ'nün bütünlüğünü yeniden sağlayan Filistin Ulusal Meclisi'nin Cezayir'de yapılan 18. dönem oturumu, bu entrikaları boşa çıkardığı gibi, Filistin halkının haklı davasında ve Ortadoğu'da kalıcı ve adil bir barışın sağlanmasında oynayabileceği rolu da gösterdi.

Filistin halkı, kendi ülkesinde kaderini özgürce belirleme bağımsız egemen devlet kurma hakkına kavuşmadan ve FKÖ, Filistin halkının meşru temsilcisi olarak kabul edilmeden Ortadoğu'da kalıcı ve adil bir barış sağlanamaz.

Saddam diktatörlüğü Irak Kürdistanında kimyasal silah kullanıyor

Nisan ve Mayıs ayları boyunca Irak Kürdistan Demokrat Partisi, Kürdistan Sosyalist Partisi, Irak Komünist Partisi, Kürt Sosyalist Partisi ve Kürdistan Yurtseverler Birliği' ne bağlı peşmergeler, gerici Saddam diktatörlüğüne karşı yeni yeni başarılar elde ettiler.

Son olarak Mayıs ayının 19' unda Revanduz kenti peşmergelerin eline geçerken, bu kentin Belediye Başkanı' yla Baas Partisi'nin sorumlusu peşmerge güçleri tarafından öldürülmüşlerdir. Tüm bu eylemlerden çok sayıda asker öldürülürken, yüklü miktarda da askeri malzeme ele geçirildi.

Iraklı ve Kürdistan devrimci, demokrat, yurtsever güçlerin bu başarıları karşısında Saddam diktatörlüğüne bağlı askeri güçler, Kürdistan'ın birçok kent ve köyüne saldırılarda bulundular. Bu saldırılarda kimyasal silahların kullanıldığı yurtsever güçlerin yaptıkları açıklamalarda belirtiliyor.

Irak Kürdistanı'ndaki yurtsever güçlerin Saddam diktatörlüğünün bu insanlık dışı uygulamalarına karşılık, Birleşmiş Milletler Örgütü'ne başvuruda bulunarak, Irak yönetimine karşı gerekli uyarıların yapılması ve bu uygulamaya karşı tedbirlerin alınması istendi.

Daha sonraki günlerde BMÖ, bir rapor yayınladı. BMÖ'nün konu ile ilgili raporunda, Irak kuvvetlerinin bu saldırıda perit ve sinir gazları kullandıkları; böylelikle, Irak'ın tüm uluslararası yasaları ayaklar altına aldığı belirtiliyor. Konuyu araştırmak için BMÖ'ne bağlı bir heyetin Irak Kürdistanı'na gittiği de belirtiliyor.

Saddam diktatörünün Kürdistan'ın bu parçasına kimyasal silahlarla yaptığı saldırı sonucunda 100 dolayında kişinin hayatını yitirdiği, yüzlercesinin ise ağır yaralı olduğu belirtiliyor. Yaralıların bir kısmının Stockholm, bir kısmının ise Londra hastahanelerine kaldırıldığı bildiriliyor.

..DÜNYA'dan...DÜNYA'dan...DÜNYA'

kısa haberler

..DÜNYA'dan...DÜNYA'dan...DÜNYA'

● Bolivya'da sol parti ve gruplar **"Sol Birlik"** adı altında bir sol cephede birleşmeleri konusunda ilke kararına vardılar. Bolivya Komünist Partisi Merkez Komitesi I. Sekreteri Simon Royens, Uruguay'da çıkan **"La Hora"** gazetesine verdiği özel demeçte, Bolivya komünistlerinin ülkedeki tüm sol güçlerin bir cephede birleşmeleri için uzun süredir ardıcıl çaba gösterdiğini, Birleşik Sol Cephe'nin kurulması konusunda alınan ilke kararının ise bu çabaların ilk olumlu adımını oluşturduğunu söyledi. Bolivya komünistlerinin lideri Royens, alınmış olunan ilke kararının yaşama geçirilmesini, ortak bir platform ve eylem programının hazırlanmasını ve böylece Sol Birlik'in fiilen oluşturulmasını önde duran başlıca görevlerden biri olarak niteledi.

● Şili'deki faşist Pinochet rejimi, uzun ve zorunlu bir göçmenlikten sonra ülkelerine dönen Allende hükümetinin eski çalışma bakanlarından Mireia Baltra ve eski senatörlerden Julietta Canpusana'yı, başkent Santiago' dan binlerce kilometre uzaklıktaki bir çöllük bölgeye, ve adaya sürgün etti. Şili Komünist Partisi Merkez Komitesi üyeleri olan bayan Baltra ve bayan Campusana avukatlarıyla birlikte Santiago'daki bir mahkeme önüne çıkarılarak **"ülkeye gizli yollardan girmekle"** suçlandılar. Avukatları ve Şilili yurtseverler böyle bir suçlamanın hukuksal hiç bir dayanağı olmadığını, insanın temel haklarından biri olan kendi ülkesinde yaşama ve çalışma hakkına tamamiyle ters düştüğünü belirttiler. Mahkeme bu durumda kesin karara varamayınca, diktatör Pinochet'in içişleri bakanlığı, eski Çalışma Bakanı Mireia Baltra'yı başkentin 2350 km güneyindeki Puerto Aisen adasına, eski Senatör Julietta Canpusana'yı da başkentin 1450 km Kuzeyindeki ıssız bir bölgeye sürdü. Pinochet rejiminin bu kararı Santiago'daki Adliye Sarayı'nın önünde toplanan binlerce kişi tarafından protesto edildi.

Bilindiği gibi daha önce de Şili Sosyalist Partisi Genel Sekreteri Clodomiro Almeyda ülkesine döndüğü için sürgün edilmişti.

● Mayıs ayının ilk haftasında Güney Afrika'da salt 3 milyon beyazın katıldığı bir seçim yapıldı. Seçim kampanyası süresince siyahlar sürekli olarak protesto eylemleri düzenlediler. Güney Afrika Sendikalar Kongesi COSATU'nun çağrısı üzerine 2 günlük genel grev yapıldı. Grev süresince sokaklarda in-cin top oynadı: kimse evinden dışarı çıkmadı. Bu, ülke çapında yapılan en büyük eylem oldu. Greve 1 milyon dolayında kişi katıldı. 500 bin öğrenci okula gitmezken, 4 üniversite de kapalı kaldı.

COSATU Genel Sekreteri Naido, **"bizim hareketimizin G.Afrika'da gerçek demokrasi hareketi olduğu gayet açıktır"** diye açıklamada bulundu. COSATU'nun grev çağrısı 700 değişik gruptan oluşan **"BİRLEŞİK DEMOKRATİK CEPHE"** ve yeni kurulan **"GENÇLİK KONGRESİ"** SAJTO tarafından desteklendi.

● Güney Kore'nin çeşitli kentlerinde Mayıs ayı boyunca devam eden öğrenci gösterileri 19 Mayıs'ta doruğa ulaştı.

19 Mayıs 1980'de diktatörlük rejimine karşı yapılan gösterilere polis saldırmış, 200 kişi yaşamını yitirmişti. Bu olayın 7. yıldönümü nedeniyle, evinde sürekli gözaltında tutulan ve tüm siyasi faaliyetleri yasaklanan Yeni Demokratik Parti'nin lideri Dee Jung, gösterilerin sürmesi çağrısında bulundu. Yapılan gösteriler polis azgınca saldırdı.

19 Mayıs günü tutuklanan bir öğrencinin işkence sonucu ölmesi üzerine hükümet istifa etti. Devlet Başkanı diktatör Chun Doo Hwan olayın duyulması üzerine kamuoyundaki sert eleştirilere boyun eğerek, Başbakan Young'la birlikte kabinenin bütün üyelerine işten el çektirdi. Young'un yerine yeni hükümeti kurmakla 70 yaşındaki hukuk profesörü Lee Huan görevlendirildi. Hükümet değişikliğinden bir gün sonra polis şefi Chank'ta görevinden alındı. Bu arada gelişmeleri protesto için 40 katolik papaz açlık grevine başladılar. Öteyandan Devlet Başkanı diktatör Chun Doo Hwan muhalefetin devlet başkanının doğrudan halk tarafından seçilmesini sağlamak amacıyla anayasa değişikliğine gidilmesi yolundaki istemine ilişkin tüm tartışmaları, Seul'da yapılacak 1988 Yaz Olimpiyatları'nın sonuna kadar yasaklamış bulunuyor.

● Yunanistan Komünist Partisi'nin 12. Kongre'si Atina' da yapıldı. Yunanistan komünistlerinin forumuna dünyanın dört bir yanından komünist ve işçi partileriyle, ulusal kurtuluş hareketlerinden delegeler katıldı. Kongreye iktidardaki PASOK ve ülkenin öteki partilerinden heyetler katıldı. YKP Genel Sekreteri H.Florakis'in Kongre'ye sunduğu MK Raporu'nda: **"YKP, Sovyetler Birliği'nin Avrupa'daki orta menzilli Sovyet ve Amerikan roketlerinin kaldırılması önerilerini ve şimdiye kadar yapmış olduğu tüm barışçı girişimleri vargüçle destekleyeceğiz"** deniyor. H.Florakis'in yeniden genel sekreterliğe seçildiği Kongre'de kabul edilen kararda, barış ve silahsızlanma için mücadelenin ve Yunanistan'daki tüm barışçı güçlerin birliğinin sağlanmasının önde gelen ödev olduğu belirtildi.

Rejimin hesaplarını bozmak için birlikte mücadele

Baştarafı 1. sayfada

kemelerde haklarında dava açılmış, mahkumiyet kararları verilmiş, ilerici, demokrat ve komünistler, tüm memur, öğretmen ve öğrenciler, işçi sendikaları, demokratik yığın ve meslek kuruluşları, **"siyaset yasaklıları"** listesinde bulunuyor ve referandum sonrasında da bulunmaya devam edecek. Bu yasaklılar listesi kaldıkça, emekçilerin siyasi, sosyal, ekonomik ve demokratik nitelikli gaspedilmiş tüm temel hak ve özgürlükleri yeniden kazanılmadıkça, üç-beş kişinin siyasi haklarına kavuşmasıyla, ne siyaset yasakları kalkar, ne de rejim demokratikleşir. **"Demokrasiye geçiş süreci"** aldatmacasına başından beri kararlı olarak karşı çıkan sol güçler ve diğer tüm demokrasi güçleri, bugün de referandumun aynı aldatmacanın uzantısı olarak kullanılma çabalarını boşa çıkarmakla yükümlüdürler.

Bugün herkes **"demokrasiye geçiş"**ten sözettiğine göre, 12 Eylül'ün demokrasiyi ortadan kaldırdığı konusunda herkes hemfikir demektir. 12 Eylül sadece bu politikacılara siyaset yasağı koymakla yetinseydi, bu yasakların kalkmasıyla elbette demokrasiye geçilmiş olurdu. 82 Anayasası'nın demokrasiyle bağdaşmazlığı sırf geçici 4. madde hükmüyle sınırlı kalsaydı, bu referandumla anayasanın **"demokrasi ayıbı"** giderilmiş ve elbette demokrasi yeniden tesis edilmiş olurdu. Bu referandumla herşeyin yoluna gireceğini, yeniden demokrasiye geçileceğini söylemek, 12 Eylül'ün tüm icraatına ve başta anayasa olmak üzere tüm kurumlarına sahip çıkmak, ortak olmak demektir.

Rejim ve anayasa sorunu, bu referandumla halledilmiş olmayacaktır. Demokrasi güçleri bu gerçeğin sürekli altını çizmek zorundadır. Rejimin hesaplarını bozmak için bu zorunludur. Bir yandan yasakların kalkmasına **"evet"** derken, bir yandan da Cunta Anayasasına toptan **"hayır"** demek, yasakların kalkmasıyla demokrasinin kazanılmış olmayacağını geniş yığınlara anlatmak ve kavratmak görevi önümüzde durmaktadır.

Referandumun gerçekten demokrasi mücadelesi lehine sonuçlanması, en başta sol güçlerin birlikte davranmasına bağlıdır. Referandum ortamının sağlayacağı olanakların demokrasiden yana tüm güçlerin elbirliğiyle sonuna dek kullanılması, rejimin hesaplarının teşhir edilmesi ve referandumun sadece bu yasaklara değil bir bütün olarak rejime **"hayır"** platformuna dönüştürülmesi, yığınların sahte umutlarla oyalanmasına fırsat verilmemesi, ancak bu sayede mümkün olur. Referandum yapıldığı koşulların anti-demokratikliği de özellikle vurgulanmalıdır. Bu durum, yığınların gerçek iradesinin referandum sonuçlarına yansımasını engelleyecektir. Yığınsal mücadelenin önemi burada da ortaya çıkmaktadır. Ancak yığınsal mücadele sayesinde mevcut koşullar etkisizleştirilebilir ve rejimin oyunları boşa çıkarılabilir.

SOL BİRLİK AÇIKLAMASI

Baştarafı 1. sayfada

Genel Yönetim Kurulu üyesi Mehmet Elbistan'a suikast girişiminde bulunuldu; 12 Nisan günü Danimarka'da Ostern barış yürüyüşüne katılan bir KOMKAR'lı bıçaklandı ve nihayet 3 Mayıs günü KOMKAR Genel Yönetim Kurulu ve TKSP üyesi Ramazan Adıgüzel F. Almanya'nın Hannover kentinde silahla vurularak öldürüldü... Ramazan Adıgüzel, gerek 12 Eylül öncesinde, gerekse 12 Eylül rejiminin ağır koşulları altında egemen güçlere karşı kararlı bir mücadele yürüten ve bu arada defalarca işkencelerden geçirildiği halde emekçi halklarımızın onurunu kararlıca koruyarak direnen örnek bir devrimciydi.

Bütün bu olayların yaratıcı ve sorumlusunun PKK olduğu bilinmektedir. PKK kendi dışındaki bütün sol ve yurtsever politik güçleri **"rejimin işbirlikçileri"**, **"milis çete"**, **"sosyal-şoven karşı devrimci"** diye karalamakta, izlediği bu politikayı eleştiren her kişi ve örgütü **"hain"**, **"ajan"**, **"provakatör"** diye niteleyerek, onların fiziksel olarak yokedilmesini savunmaktadır.

PKK'nın Batı Avrupa'daki son dönemlerde yarattığı bu olaylar, ne adına yapılırsa yapılsın, Kürt halkının ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelesini karalamaktan, Avrupa'da sağlanmaya çalışılan Kürt halkıyla dayanışmaya zarar vermekten, bu dayanışma hareketini boğmak için Evren-Özalların, gerici Avrupa hükümetlerinin bu yöndeki çabalarını kolaylaştırmaktan, Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'ndan demokrasi güçlerinin birliğini baltalamaktan, 12 Eylül rejiminin ömrünü uzatmaya hizmet etmekten başka bir şeye yaramıyor.

Bireysel terörist yöntemlerle kendinden olmayanları, hatta sınıf düşmanlarının temsilcilerini bile fiziksel olarak yok etmek devrimcilere ve komünistlere yabancıdır. Bu tür yöntemlerin politik mücadeleye verdiği zarar, devrimci teori ve pratik tarafından defalarca kanıtlanmıştır. Kaldı ki PKK'nın eylemleri, bireysel terörün boyutlarını da çoktan aşmıştır. Bu eylemlerden kim yararlanıyor sorununun yanıtı açık ortadadır: Faşist diktatörlük, bunlardan insanlığın en yüce amaçları uğruna en büyük bir özveriyle mücadele eden, halklarımızın en iyi evlatları olan devrimcileri karalamak, onları adi birer suçlu, sıradan birer katil gibi göstermek için yararlanıyor. Halklarımızın ilerici, demokrat ve yurtsever güçlerinin üzerindeki baskı ve zorbalığı daha da artırmak için gerekçe olarak kullanıyor. Avrupa'da demokrasi güçlerinin aktif çabalarıyla elde edilen, 12 Eylül rejimini tecrit etme yönündeki kazanımlarını yitirilmesine, diktatörlüğün sürdürdüğü zorbalığı **"terörizme karşı alınmış önlemler"** olarak gösterecek kendini kamuoyunda aklamasına olanak sağlıyor. B. Avrupa gericiliği yabancı düşmanlığını körüklemek, yeni anti terör yasalarıyla demokratik hak ve özgürlükleri kısıtlamak, polis baskısını yoğunlaştırmak ve ilerici güçleri toplumdan tecrit etmek için bu eylemleri bahane ediyor.

PKK'nın Kürt halkının düşmanlarının yararlandığı bu eylemlerinin zararları ortadayken, böylesi bir politikada ısrar etmesinin anlamı nedir? PKK, hangi politik kazanım uğruna bu eylemlerini yayın organlarında savunmaktadır? İşçi sınıfının, ulusal kurtuluş savaşı veren yurtsever güçlerin soylu amaçlar uğruna verdiği mücadele politiktir. Bu mücadele, hertürlü baskıdan uzak, savaşsız, sömürüsüz bir dünya kurmak amacıyla iktidarı kazanmak için yürütülen politik bir mücadeledir. Bu amaca ne **" bir avuç kahramanın"** eylemi, ne de **"bir avuç işbirlikçi veya hainin"** yokedilmesiyle varılabilir.

Sol Birlik partileri olarak tüm sol, yurtsever, demokratik örgüt ve kişilere, PKK'nın iyi niyetli üye ve sempatizanlarına bir kez daha sesleniyoruz: Yurtsever ve devrimci örgütlere saldırmakla, Ramazan Adıgüzel gibi halklarımızın onuru sosyalistleri öldürmekle Kürdistan'ın yüce davasına hizmet edilemez. Bu eylemler ilerici kamuoyunda açığa çıkarılarak mahkum edilmeli, sorumluları yalnız bırakılmalıdır. İşçi sınıfının yüce ideallerine, Kürt halkının kurtuluş davasına gölge düşürülmesine daha fazla izin verilmemelidir.

Hêzên demokrasixwaz pêwiste dıji terora dewletê lı Kurdıstana Tırkiyê bê deng neminın

(Destpêk rûpel 4'an da)

re dı rêya demoqrasiyê da gaven rast bavêje. Ew dı vê politiqaya xwe ve, dı gel nıjadperestan, dı gel paşverûyan da cih dıgıre..

Dı bıngeha lêdan, êşkence, û hwd. lı ser pırsa Kurdi da nêrinek şovıni heye. Hêzên zordest hebûna vê gelê qebûl nekırın. Ber vê yekê dıji terorê, êşkenceyê sekının, hebûna gelê Kurd qebûlkırın derbazdıbe. .

Kesên ku behsa mafên mırovatî dıkin, pewîste serê xwe jı nav xız derxın. Pêwîste politikayek rast derheqa mesela Kurdi da bê kırın.Ev ne tenê bo menfeetê gelê Kurd e, her usa bo menfeetê gelê Tırk e ji.

Kıbrıs sorununun çözümünde Sovyet önerileri

Baştarafı 1. sayfada

Kurulu'ndan çıkartılan kararların Kıbrıs sorununun çözümüne olumlu katkıda bulunmadığı, aksine çözümü güçleştirdiği geçmişte görülmüştür. Sorunu BM Genel Kurulu'na götürürlerse götürsünler. Bu ne ilk ne de son defa olmaktadır." diyerek tehdid dolu ifadelerle hükümetin tepkisini ifade etti. Geçen yıl da kapsamlı Sovyet önerileri karşısında Turgut Özal'da benzeri bir yaklaşımda bulunmuş ve "Eski yemeği ısıtıp öne sürüyorlar" demişti. Sovyet önerisi üzerine ABD tepkisi, "Özel bir temsilci göndererek, Türkiye, Yunanistan ve Kıbrıs arasında 'mekik diplomasisi' yoluyla sorunu çözmeyi tercih etme" biçiminde gelişirken, Denktaş'ta her zamanki gibi, girişimi "Sovyet, Rum, Yunan" oyunu olarak niteledi.

Sovyet girişimi temel olarak Kıbrıs sorununa barışçı ve adil bir çözüm öneriyor. Sorunun çözülebilmesi için, ilgili tüm tarafların ortak çaba göstermelerini, BM Genel Sekreteri'nin çabalarının desteklenmesini, Kıbrıs Türkleri ve Kıbrıs Rumlarının meşru çıkarlarının hesaba katılmasını, iki toplum arasındaki sorunları dış karışma olmadan çözmelerini, Kıbrıs'ın bağımsız ve bağlantısız bir devlet olmasını sağlayacak uluslararası garanti önerilerini getiriyor. Adanın Ortadoğu ve Akdeniz'de askeri amaçlı operasyonlara bir üs işlevi görmesini engellemeyi amaçlıyor. Tüm bu konuları ele almak üzere, Kıbrıs'taki iki toplumun temsilcilerinin yanısıra Türkiye, Yunanistan ve BM Güvenlik Konseyi üyelerinin yer alacağı, BM çerçevesinde bir uluslararası konferans toplanmasını öneriyor.

ABD emperyalizminin ve Evren-Özal yönetiminin sözkonusu olumlu çabalara olumsuz yanıtlar getirmesi sorunun bugünkü durumuyla, çözümsüz kalması niyetleriyle bağlıdır. Diktatörlüğün Amerikan yörüngesinden sapmayan dış politikasıyla Sovyet önerilerine karşı çıkması, ABD'nin Kıbrıs'ı bölgedeki askeri ve saldırgan girişimleri yönünde kalıcı bir araç kul. lanması amacına hizmet ediyor. Sorunun çözümsüz kalması, adayı kendisi için bir askeri üsse çeviren ABD emperyalizminin savaş planlarına elverişli bir zemin yaratıyor. Çünkü, ABD yönetimi bölge ile ilgili politikasını artan biçimde dünya çapındaki çatışma politikasına bağlamakta, Doğu Akdeniz ve Ortadoğu'daki hegemonyacı girişimlerde devlet terörü politikası yürütmekte ve bu arada Kıbrıs'ı da söz konusu politikalarında batmayan bir uçak gemisi olarak görmektedir. Güneydeki fiilen ABD'ye devredilmiş İngiliz üsleri ve Kuzeydeki yeni üsler bu amaçlara hizmet ediyor. Kısacası, adanın bölünmüşlüğü emperyalizmin saldırı planları için uygun koşullar yaratıyor. Bu koşullarda, Kıbrıs'ın bir bölümünde askeri birliklerini bulunduran Türkiye hem bu amaçlara hizmet etmekte, hem de konu ABD'nin Türkiye ile ilgili pazarlıklarında tehdid aracı olarak kullanılmaktadır.

Emperyalizmin, NATO'nun Kıbrıs'a müdahalesi engellenmeden, Türk-Rum tüm Kıbrıslıların varlığını tehdid eden. ABD tarafından kullanılmakta olan üsler kaldırılmadan, adadaki tüm yabancı askerler çekilmeden Kıbrıs sorunu çözülemez. Sovyet önerilerinde yer alan, BM denetiminde bir uluslararası konferans istemi Kıbrıs sorununun çözümünde gerekli dış ortamın sağlanmasına hizmet edici gerçekçi bir yaklaşım niteliğindedir.

Akdeniz ve Ortadoğu'daki karmaşık koşullarda Kıbrıs sorununun çözümü büyük önem taşıyor. Sol Birlik, bağımsız, bağlantısız, egemen, toprak bütünlüğü olan, tüm yabancı üslerden, Türk askerleri de dahil tüm yabancı askerlerden arındırılmış bir Kıbrıs istemini destekliyor. Tüm yurtsever güçleri bu konudaki çabalarını artımaya çağırıyor.

Haziran seçimleri ve ANAP'ın hesapları

Baştarafı 1. sayfada

Sınırlı sayıdaki yerleşim biriminde yapılacak yerel seçimde kullanılacak oylar herhangi bir iktidar değişikliğine yol açıcı bir nitelik taşımıyor olmasına karşın, siyasi partiler ülke çapında propaganda turlarına başlamış bulunuyorlar. Devrimci sol güçler ise yine yasaklar altında. Bu nedenle yığınlara gerçekçi alternatifler sunma, Özal ve ANAP'ın demogojik ve şantaj dolu propagandalarını boşa çıkarma yönünde çabalar da kısıtlıdır. Oysa ki, "demokrasiye geçtik", "ekonomik tıkırında", "beni seçmezseniz 12 Eylül'e döneriz" türünden demogoji ve şantajları etkisizleştirmek gereklidir. Bu ise halkın gerçek sorunlarını ele almak, gerçekçi çözüm yollarını önermek, bu konuda inandırıcı bir mücadele vermekle olanaklıdır.

Ancak 12 Eylül'le uzlaşmayı reddeden bir mücadele anlayışı ve çözüm önerileri halkın nezdinde inandırıcı olabilecek halkın desteğini kazanabilecektir.

Türkiye Kürdistanı'ndaki devlet terörüne demokrasi güçleri sessiz kalamaz

Baştarafı 4. sayfada

yönde daha aktif bir politika yürütmesini bekliyorlar.

SHP ayrıca, Kürdistan'da ağır biçimde devam edegelen devlet terörüne, köy baskınlarına, toplu işkencelere karşı da zaman zaman çıkışlar yaptı, bu uygulamaları eleştirdi. Bu da elbet olumlu bir tutum.

Ne var ki SHP'nin bu konuda izlediği politika çelişkilidir, tutarsızdır. Bu tutarsızlık en başta SHP'nin Kürt ulusal sorununa karşı demokratik bir tutum takınamamasında yatıyor.

Geçen yıl, SHP'nin merkez bürolarından birinde Kürtçe konuşulduğunun iddia edilmesi ve bu nedenle partinin suçlanması SHP'de adeta panik yarattı ve yönetim telaşla bunu yalanladı. Geçtiğimiz Nisan ayında ise, SHP'nin Siirt'te yapılan bölge toplantısında MKYK üyesi Turgut Atalay'ın yaptığı konuşmada söylediği bazı sözler ise başta Erdal İnönü'yü ayağa kaldırdı ve Atalay MKYK'daki görevinden alındı, disiplin kuruluna verildi.

Atalay bu konuşmada, Kürt sorununa yüzeysel ve sınırlı bir çerçevede değinmiş, "bir kısım T.C. yurttaşlarının Kürtçe konuştukları için horlanmalarını" eleştirmiş' bu insanlar tüm yurttaşlık görevlerini yerine getiriyorlar, salt Kürtçe konuştukları için onlara kötü muamele yapılmamalı demişti.

SHP lideri Erdal İnönü bu sözleri "halkı Kürtçe konuşmaya teşvik" ve "cumhuriyet hükümetlerini eleştirme" olarak niteliyerek, "Cumhuriyet hükümetleri eleştirilemez" dedi. MKYK, bir tek üyenin dışında İnönü'yü destekledi.

Bu, SHP'nin demokratik olma, ya da görünme çabalarıyla bağdaşmayan bir tutumdur, Partinin ilerici çevrelerde varolan prestijine bir darbedir. SHP, Kürt sorunu ile ilgili olarak kendi içinden gelen bu türden sınırlı demokratik sesleri bile susturarak demokrasi yolunda ciddi adımlar atamaz. Hele hele ulusal sorunun demokratik çözümünde hiçbir pay sahibi olamaz. O, bu tutumla Kürt halkına karşı yıllardır azgın bir bas. kı politikası uygulayan en gerici, şoven, ırkçı çevrelerin politikasına destek olmakta, onlarla yanyana düşmektedir.

Kürdistan'da baskıların, işkencelerin, halka yapılan kötü muamelelerin temelinde Kürt sorununa şoven bakış açısı yatıyor. Egemen güçler, bu halkın varlığını bir türlü kabul etmedikleri için, onu zor yöntemleriyle yok etmek, Türkleştirmek istedikleri için bu zorbalık politikasına sarılıyorlar. Bu nedenle, baskıya, teröre karşı olmak, temelde Kürt halkının varlığını tanımaya, soruna yeni, demokratik bir bakış açısıyla yaklaşmaya bağlıdır. SHP bunu yapmadıkça, öteki demokratik çıkışları fazla bir anlam taşımıyor.

SHP'nin de, demokrat olduğunu söyleyen, temel hak ve özgürlüklerden yana olanlarında başlarını kumdan çıkarmalarının, Kürt sorununda tutarlı demokratik bir tutum takınmalarının zamanıdır. Yalnız Kürt halkının değil, Türk halkının da çıkarına olan budur. Bu cesareti ve uygarca tutumu göstermeyenler, şimdi baskılara karşı çıkıyor görünseler bile, o baskılara destek vermektedirler ve yarın iktidara geldiklerinde de aynı olumsuz, baskıcı politikayı sürdürmek durumunda kalacaklardır.

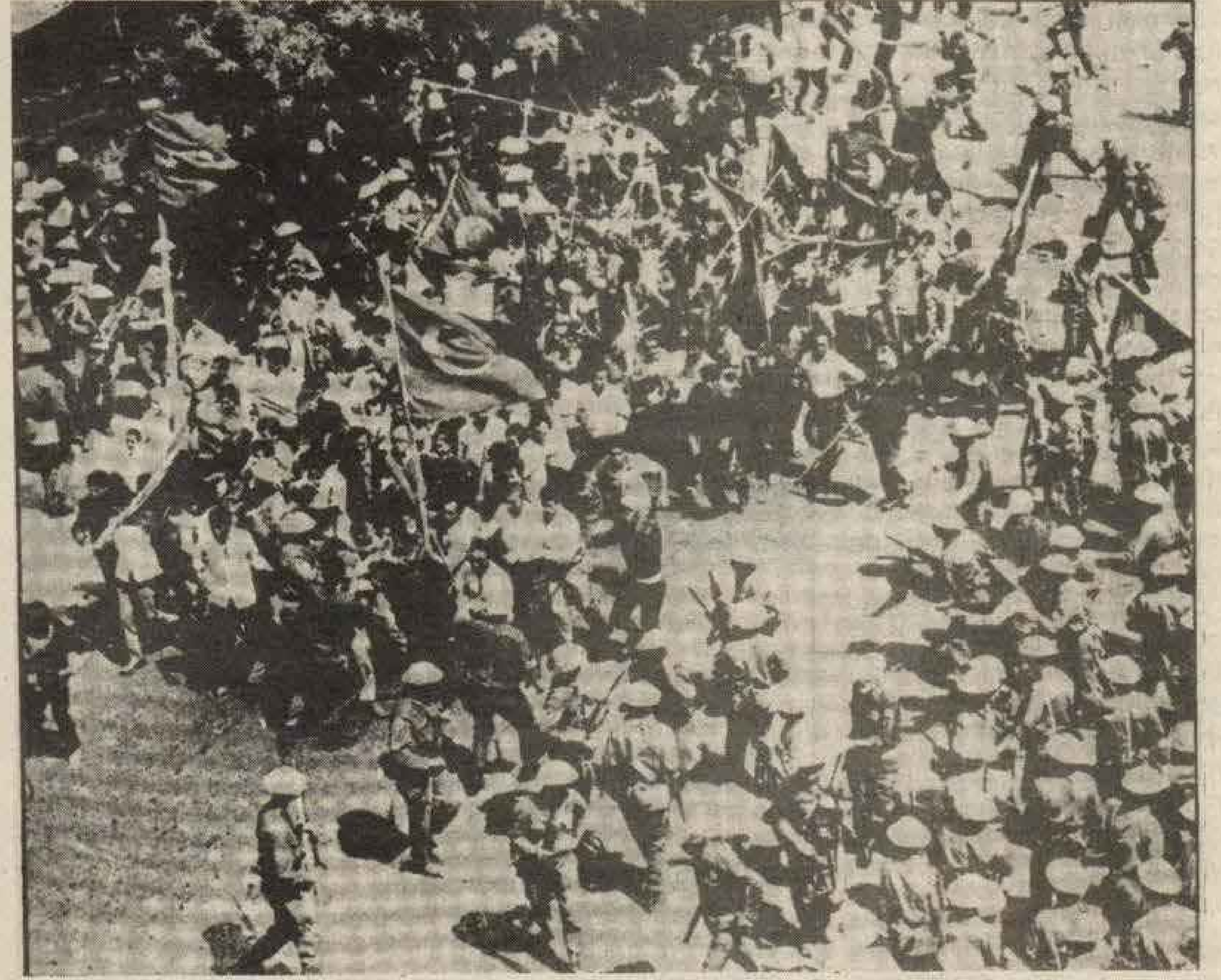
Yeni 15-16 Haziranlar için

17 yıl önce, 15-16 Haziran 1970'de Türkiye işçi sınıfı İstanbul ve İzmit'de yollara döküldü. Karşısına çıkartılan polis ve ordu ile çatıştı. Önemli oranda kendiliğinden başlayan cumhuriyet tarihinin bu en büyük işçi eyleminin nedeni; zamanın Adalet Partisi iktidarı tarafından çıkartılmak istenen yeni sendikal yasalardı. 274 ve 275 sayılı kanunlarda değişiklik yapılarak DİSK tasfiye edilmek isteniyordu. İşçi sınıfı buna karşı sokaklara dökülerek özgür sendika seçme hakkını savundu.

İki günlük işçi eyleminin ardından sıkıyönetim ilan edildi. İşçi önderleri ve sendikacılar gözaltına alındılar. Olaylarda iki işçi de ölmüştü.

Sendikalar yasasında istenilen değişiklikler gerçekleştirilemedi ve bu anlamda da 15-16 Haziran eylemleri o gün için hedefine ulaşmış oldu.

15-16 Haziran'ın tarih içinde ileriye uzanan önemli etkileri de oldu. 15-16 Haziran olmasaydı, işçi sınıfının kendine ve örgütlü gücüne olan güveni yükselmeseydi, 1976 yılından başlayarak 1 Mayıs'ların, işçi sınıfının uluslararası birlik ve dayanışma bayramının 50 yıldan fazla süren yasak kırılarak kutlanması mümkün olmazdı. DGM'ye ve MESS'e karşı işçi direnişlerinin gerçekleştirilmesi olanaksız olurdu. Türkiye işçi sınıfı 15-16 Haziran'da önemli bir deneyim kazanmış ve gücünü ilk kez açık olarak ülkedeki herkese kanıtlamıştır. Sonraki yıllarda emekçilerin çok geniş bir kesiminin, kendi örgütleri vasıtasıyla DİSK ile eylem birliğine yönelmesinde 15-16 Haziran'ın önemli payı vardır.

12 Eylül askeri darbesi sonrasında ise işçi sınıfının sendikal hakları ülkemizde örneği görülmemiş bir saldırıya uğradı. DİSK kapatıldı, grev, toplu sözleşme hakları neredeyse tümüyle yok edildi. İşçi önderleri uzun hapis ve işkenceler de dahil olmak üzere çeşitli baskılarla karşılaştılar.

Bugün de işçi sınıfı susturulmuş, hakları gaspedilmiş olarak ve çeşitli vaatlerle oyalanarak hareketsiz tutulmaya çalışılıyor. Zor koşullara rağmen yapılabilen grevler önce engellenmeye çalışılıyor daha sonra ise, grev başarılı olmuşsa öncü işçiler işten çıkartılıyor. Türk-İş yönetimi bile tabandan gelen baskılar karşısında sık sık **"işçilerin sokağa dökülmesinden"** ve hatta **"genel grev"**den söz etmek zorunda kalıyor.

Bugün ülkemizde öylesine keyfi bir yönetim vardır ki, yasalara uygun olarak hakkını aramak bile suçtur. Dilekçe veren aydınlar yargılanmışlar, derneklerini kuran öğrenciler tutuklanmışlar, işkence görmüşlerdir. Oysa ki 12 Eylül rejiminin yasalarına uygun olarak işçi sınıfımız ve emekçiler haklarının ancak küçük bir bölümünü alabilirler. Faşizm tarafından gaspedilen haklarını onun kanunlarını zorlamadan alamazlar. Yasalara neyin uyduğunu neyin uymadığını belirleyen güç sorunudur. Örgütsüz, dağınık bir işçi sınıfı için faşizmin yasalarına göre hak aramak bile suç olabilirken; birleşmiş ve örgütlü bir sınıf hareketi yasaları zorlamasına karşın faşizmin tepkisini göğüsleyebildiğinden haklı çıkmakta, yasal davranmış olmakta ve giderek de gerici yasaların değiştirilmesini gündeme getirebilmektedir.

Burjuvazi, hele de faşizm hiçbir hakkı kendiliğinden tanımaz, vermez. Faşizm geriletilebildiği, sıkıştırılabildiği, işbaşından uzaklaştırılabildiği zaman işçiler ve emekçiler haklarını kazanabilirler. Faşizmin tüm haklarımızı gaspeden yasalarını tanımak değil onları zorlamak, yeni 15-16 Haziranlar için hazırlanmak mücadelemizin gelişim doğrultusu olmalıdır.

Tüm yasaklara rağmen 1 Mayıs kutlamaları engellenemedi

1 Mayıslar ülkemizde daima işçi sınıfı ile gerici güçler arasında bir çatışma ve mücadele alanı oldu. İşçi sınıfından, işçi sınıfının birliği, mücadelesi ve dayanışmasından korkan gerici güçler 1 Mayıs'ları sürekli olarak yasak kapsamı içine almaya çalıştılar. Türkiye ve T.Kürdistanı'nda her 1 Mayıs kutlaması daima çetin mücadele koşullarında gerçekleşti, demokrasi mücadelesinin önemli bir alanı oldu.

12 Eylül darbesi ile birlikte 1 Mayıs işçi bayramına tekrar yasak konurken, işçi sınıfı kendi bayramını çeşitli biçimlerde kutlamayı sürdürdü. Son yıllarda yükselen yığın hareketlerine paralel olarak 1 Mayıs'a konan yasak adım adım yeniden kırılmaya başlandı. Bu seneki 1 Mayıs kutlamaları bunun bir örneği oldu. 1 Mayıs öncesi 1 Mayıs'ın niteliği üzerine yoğun tartışmalar başladı. Hiç bir toplum kesimi bu tartışmaların dışında kalmadı. Bu tartışmalar kamuoyunda, basında geniş ilgiyle karşılandı. Çeşitli örgütler değişik biçimlerde 1 Mayıs kutlamaları düzenlediler. 1 Mayıs işçi bayramına karşı kesin tepki cunta şefi Evren'den geldi. Evren yaptığı açıklamada **"komünist ülkelerin kabul ettiği 1 Mayıs'ı kabul etmiyorum. İşçi vatandaşlarımızın bayram yapmasına karşı değilim. İşçi bayramı için mesela 15 Mayıs denir, 17 Mayıs denir. İşçi haklarının kabul edildiği 24 Temmuz olabilir. Buna karşı değilim. Ama niye 1 Mayıs oluyor, onu anlamıyorum?"** dedi.

1 Mayıs'da kolluk kuvvetler başta İstanbul olmak üzere büyük şehirlerde işçilerin yoğun olduğu bölgelerde **"güvenlik önlemleri"** aldılar. İstanbul Taksim meydanı polis panzerleriyle kontrol altına alındı. Geniş aramalar yapıldı. Grev yerlerinde çok sayıda sivil polis görevlendirildi.

Grev yerleri 1 Mayıs kutlamalarının başlıca alanı oldu. Grevci işçiler birbirlerine grev yerlerinde bayram ziyareti yaptılar. Birlik, dayanışma ve mücadele azimlerini dile getirdiler. Öğrenci dernekleri temsilcileri sendikaları ve grev yerlerini ziyaret ederek işçilerin bayramını kutladılar.

Ankara'da Çağdaş Gazeteciler Derneği ve İstanbul'da Dönem Yayıncılık tarafından 1 Mayıs kutlamaları düzenlendi. İstanbul'daki toplantıya iki bine yakın kişi katıldı.

1 Mayıs dolayısıyla DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk bir açıklama yaparak işçilerin bayramını kutladı. Baştürk yaptığı açıklamada şunları söyledi: **"1 Mayıs 1988' in içinden bakıyorum. Yine güneşli günler göreceğiz, yine gün gelir, gün gelir diyerek kolkola omuz omuza dolaşacağız. Demokrasi ve özgürlük türküleri arasında sömürüsüz, baskısız, mutlu bir Türkiye yaratacağız."**

SHP örgütleri de çeşitli 1 Mayıs toplantıları düzenlediler. SHP İzmir Karşıyaka ilçesinin düzenlediği toplantıya DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk de katıldı. İstanbul Kartal ilçesi tarafından düzenlenen 1 Mayıs toplantısına SHP Genel Başkanı İnönü ilk defa katılacağını açıklayıp, arkasından **"benim katılmamın SHP'nin sosyal demokrat niteliği üzerinde yorumlara yol açabileceğini anladım bunun için toplantıya katılmıyorum"** diyerek toplantıya katılmayacağını bildirmesi üzerine bu toplantı iptal edildi. İnönü'nün bu tavrı gerek SHP merkez yönetimi içinde gerekse örgütlerde yoğun tartışmalara ve tepkilere sebep oldu. İstanbul Il Başkanı Hasan Fehmi Güneş yaptığı açıklamada **"geçen yıl Istanbul Il Merkezinde küçük çapta da olsa adıyla sanıyla 1 Mayıs'ı kutladık. 1979'dan bu yana düzenlenen ilk toplantıydı ve bunu başka isimlerle örtmedik. O toplantı hâlâ süregelen '1 Mayıs korkusunu' ortadan kaldırmak açısından önemli bir görev yapmıştır."** dedi. Toplantıda provokasyonların yapılacağı konusundaki söylentiler üzerine toplantıyı düzenleyen SHP MKYK üyesi Mehmet Moğoltay ise **"arkadaşlarımızın hepsi bilinçlidir bu kavganın demokrasi kavgası olduğunun bilincindedir. Kimse bu tür provokasyonlara meydan vermeyecekti. Çok ciddi bir toplantı olacaktı"** şeklinde bir açıklama yaptı. SHP MKYK üyesi Tevfik Çavdar İnönü'nün tavrını eleştirerek 1 Mayıs'ın yüz yıldır işçi bayramı olarak kutlandığını ve 1977 1 Mayıs'ındaki kanlı olaylardan işçilerin sorumlu olmadıklarını ve bu gerekçeyle işçilerin bayramının yasaklanamayacağını söyledi.

Cunta şefi Evren'in yaptığı açıklama ve SHP içindeki Feridun Şakir Övünç ve Abdullah Çakırefe gibi sağ kanat milletvekillerinin **"1 Mayıs komünistlerin bayramıdır. Bu toplantı yapılırsa istifa ederiz"** yollu tehditleri İnönü' nün kararı üzerine etkili olmuştu. Yoğunlaşan tepkiler üzerine yeni bir açıklama yapan İnönü Evren'in konuşmasını eleştirerek, **"1 Mayıs'ların tüm Avrupa ülkelerinde de kutlandığını, bir çok siyasi görüş ve partinin bu kutlamalara katıldığını"** belirtti.

Türkiye'de gerçek bir demokrasi kurulana kadar 1 Mayıs tartışmaları da devam edecek. Demokrasi kavgası ise kararlı ve dirençli bir mücadele çizgisi ile kazanılabilir.